

VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING

1960

1960

Jaar	Melkveehouders / koeien	Melkkoeien x 1000	Melk/vet /eiwit gem. / koe	Melkgeld cent/kg.	Melk Mln. kg	Kaas ¹⁾ mln. kg.	Boter ¹⁾ mln. kg.	Boterberg mln. kg.	M-Melkp. mln. kg
1939		1.566	3.520 / 3,24	6,20	5.512	121 / 69 / 52	108 / 50 / 56		
1950	214.000	1.518	3.797 / 3,80	20,90	5.771	130 / 47 / 70	93 / 26 / 65		
1959		1.565	4.075 / 3,85 / 3,34	33,11	6.399	205 / 83 / 106	80 / 47 / 40		
1960	116.332	1.628	4.205 / 3,88 / 3,35	29,43	6.721	203 / 86 / 109	99 / 54 / 39		
1961	109.433	1.676	4.155 / 3,91 / 3,36	29,51	6.952	213 / 91 / 108	97 / 58 / 31		

1) productie / consumptie / export mln. kg.

1960			
1960-01-13	LC	PZ. v Dam-1: ‘Crisisfactoren in zuivel zijn nog onverminderd aanwezig’	
1960-01-15	NGeO	PZ. v Dam-2: besprak problemen rond de zuivel	
1960-01-19	PZC	Doorlopende voorschotten op melkprijsgarantie	
1960-01-26	ZD	FNZ: Hogere inleveringsprijzen voor boter en kaas	
1960-01-28	LC	PZ.: ‘Zuivelschap’ discussieert met half dichte monden	
1960-01-28	FK	PZ.: Boter krijgt voortaan naam van fabriek	
1960-01-28	PZC	PZ.: Financiële afwikkeling melkprijsjaar 1958 / 1959	
1960-02-19	ZD	Inleveringsprijzen V.I.B. zuivel hoger	
1960-02-25	ZZNB	Landbouw betreurt ontkoppeling garantie- en kostprijs van melk	
1960-03-04	DZ	Minister Marijne tot boeren: ‘Kostprijs melk is te hoog’	
1960-03-09	LC	PZ. Uit kritiek op EEG-voorstellen	
1960-03-25	ZZNB	Stimulering melkproductie in wintermaanden op tweeërlei wijze	
1960-04-07	LC	Dr. S. Mansholt: ‘Zuiveloverschot op Euromarkt met behulp van subsidies’	
1960-06-02	PZC	Koelhuisboter voor Nederlandse consumenten?	
1960-06-07	LC	Exporttoeslag op boter verhoogd met 70 cent.	
1960-06-11	PZC	Woensdag beslissing over verlaging boterprijs	
1960-06-16	ZZNB	Verhoogde voorschotten op melkgarantie	
1960-06-16	LC	Groter nadelig saldo LEF – door hogere melkgarantieprijs	
1960-06-17	ZD	Handel speculeert op prijsverlaging, Boter-kwartje weegt Marijnen zwaar	
1960-06-20	ZZNB	Toeslag op boter. Consumentenprijs met 25 ct./pakje omlaag	
1960-07-01	ZD	‘Botertje tot de boom en volle pakhuizen’	
1960-08-11	PZC	<i>Produktschap zuivel</i> niet eens met prijsbeleid minister Marijnen	
1960-08-24	NvhN	Voorraad koelhuisboter groeit snel	
1960-08-25	LC	Zuivelschap stuurt minister brief over zuivel in EEG	

1960-08-26	ZD	De Planta affaire ‘tienduizenden lijden al aan Planta-ziekte’	
1960-09-02	PZC	Planta-zaak stimuleert de verkoop van boter	
1960-09-03	ZD	Kamerlid Vredeling vraagt: Koelhuisboter op de markt	
1960-09-05	ZD	Exporttoeslag op boter verhoogd – opslag 16 á 17.000 ton boter	
1960-09-08	ZD	PZ: Koelhuisboter op de markt	
1960-09-13	PZC	Verse botervoorraad wordt op binnenlandse markt gebracht	
1960-09-22	LC	<u>Biesheuvel</u> : Dorpszuivelcoöperatie moet het kunnen opnemen tegen Unilever	
1960-09-24	ZD	Geen goedkope koelhuisboter – ‘Planta affaire’	
1960-09-30	LC	Boterkrisis is in Europa: oorlog?	
1960-10-05	ZD	Industrie: ‘Heffing op melk te hoog geacht’	
1960-10-08	PenM	Koelhuisboter prijs komt dicht bij verse boter	
1960-10-27	PZC	Melkprijs voor 1961 , Garantieprijs gem. 28,30 ct. bij 3,7 % vet – 5,0 Mld. kg.	
1960-11-17	ZZNB	Bestuur van Landbouwschap zeer ontevreden over de garantieprijsen	

1960

Leeuwarder Courant, 1960-01-13

Crisisfactoren in zuivel zijn nog onverminderd aanwezig

Waarschuwing ir. Van Dam in Zuivelschap

Belemmering handelsverkeer en droogte bedierven markt

(Van onze Haagse correspondent)

In de vandaag gehouden vergadering van het *Produktschap voor Zuivel* heeft de voorzitter, ir B. van Dam, een overzicht gegeven van het wel en wee in de zuivelwereld gedurende het afgelopen jaar. Hoewel ir. Van Dam toegaf, dat er wellicht argumenten kunnen worden aangevoerd voor de bewering dat de zuivel in de - althans nabije - toekomst met gematigd vertrouwen tegemoet kan zien, wilde hij toch de waarschuwing laten horen, dat de omstandigheden, waaruit in 1956/'57 de crisis in de zuivel voortvloeide, thans nog alle aanwezig zijn. Deze omstandigheden zullen een bedreiging blijven vormen, zolang in Europa belemmeringen van allerlei aard het vrije handelsverkeer voor de zuivelprodukten onmogelijk maken. Hij sprak daarom de wens uit, dat zij die binnen de EEG hieraan schuldig zijn, meer en meer zullen gaan handelen naar de letter, maar vooral ook naar de geest van het EEG-verdrag.

Te hoge prijs voor hoge zuivelprijs

Ir. Van Dam was van mening, dat de ontwikkeling van de zuivelmarkt in 1959 zeer merkwaardig is geweest. Hij onderstreepte de hier en daar beluisterde opmerking, dat de tijdelijk al te hoge vlucht welke de prijzen van de zuivel in die periode hebben genomen, eerder moet worden betreurt, dan dat zij kan worden toegejuicht. De schuld voor deze gang van zaken mag niet uitsluitend worden gezocht bij de handel. De oorzaak ligt in de eerste plaats hij het feit, dat normale handel onmogelijk is.

Dat de droogte, die in grote delen van West-Europa de afgelopen zomer heeft gekenmerkt, van desastreuze invloed is geweest op de melkproductie, wordt door de nuchtere cijfers weersproken, aldus ir. Van Dam. Van de EEG-landen is alleen Frankrijk het slachtoffer van de droogte geworden. Er was dus geen reële grond voor enige ongerustheid over de voorziening van het EEG-gebied met melk en zuivelprodukten. Dat desondanks zulk een vrees zich toch heeft gemanifesteerd en dat hierdoor het marktverloop in ernstige mate is beïnvloed, wilde ir. Van Dam toeschrijven aan een psychose, die de alle records brekende zomer massaal deed ontstaan.

Stijgende melkafzet

In 1959 is voor het eerst sinds 1952 de hoeveelheid in consumptie gebrachte melk en melkprodukten ten opzichte van het jaar daarvoor gestegen. Zij bedroeg 1.680.000.000 kg, hetgeen een stijging van circa twee procent betekent. Het hoofdelijk gebruik bleef nagenoeg gelijk, namelijk circa 190 kg. Daarnaast is in 1959 nog 6.2 kg. gecondenseerde melk, voornamelijk koffiemelk verbruikt tegen 5.4 kg. in 1958. Het is nog niet duidelijk hoe de grotere afzet moet worden verklaard.

De totale produktie van gecondenseerde melk bedroeg in 1959 circa 338.000 ton, hetgeen 52.000 ton meer is dan in 1958, een stijging van ongeveer achttien procent. De grote produktie en het feit, dat de voorraden bij de fabrikanten in het algemeen kleiner zijn geweest dan het jaar daarvoor, wijzen er op, aldus ir. Van Dam, dat de afzetmogelijkheden voor gecondenseerde melk in 1959 zeer goed zijn geweest. Ten aanzien van de melkpoedersector betoogde ir. Van Dam, dat de produktie van niet-mager melkpoeder 53.000 ton bedroeg, hetgeen ongeveer 18000 ton of ruim 50 procent meer is dan in 1958. De afzetmogelijkheden voor dit produkt zijn in het afgelopen jaar zeer gunstig geweest. De produktie van mager melkpoeder bleef aanzienlijk achter bij die van 1958. Bedroeg de produktie in 1958 47.000 ton, in 1959 kwam deze niet verder dan 24.000 ton. dit als gevolg van de toegenomen produktie van volle produkten.

Kaasrecord

In 1959 werd een kaasproduktie van 203.000 ton bereikt, hetgeen een record mag worden genoemd. Vergeleken met 1958 werd ongeveer 17.000 ton meer fabriekskaas geproduceerd, waarvan ruim 15.000 ton volvette kaas. De bereiding van kaas op de boerderij handhaafde zich op rond 11.000 ton. In 1959 is er serieus naar gestreefd ons kaasassortiment verder uit te breiden. Ook ten aanzien van de kaasexport kon ir. Van Dam melding maken van een record. Zij overschreed voor het eerst de 100.000 ton in een kalenderjaar en bereikte een kwantum dat om en nabij de 104 miljoen kg zal liggen. Hiermede heeft ons land zich stevig op de eerste plaats genesteld in de rij van de kaasexporterende landen.

In het binnenland is in het afgelopen jaar ongeveer hetzelfde kwantum afgezet als in 1958, namelijk 83.000 ton, hetgeen neerkomt op eenzelfde hoofdelijk verbruik van rond 7.4 kg. Het verbruik gedurende het eerste halfjaar gaf een toeneming te zien van circa 3000 ton, welke stijging in het tweede halfjaar echter teniet werd gedaan. Dat dit een kwestie van prijs is geweest, is duidelijk.

Doordat in 1959 aanzienlijk meer melkvet werd verwerkt in volle produkten, was de produktie van boter in het voorjaar en de zomermaanden van 1959 25 a 30 pct. lager dan in de overeenkomstige maanden van 1958. Doordat ook in andere boterexporterende landen het binnenlandse boterverbruik was gestegen, verminderde het aanbod op de wereldmarkt. Bovendien was ook elders, met name in Engeland en West-Duitsland, een groter boterverbruik en daar-

door een grotere importbehoefte merkbaar. Deze goede vraag bleef bestaan, ook toen de prijs al belangrijk was aangetrokken. Ir. Van Dam achtte het jammer, dat door de droogte-psychose in de nazomer een verwrongen beeld is ontstaan van de werkelijke marktsituatie. Hierdoor ontstonden geruchten en werden verwachtingen gewekt, die tenslotte resulteerden in te hoge prijzen.

Nukken en grillen

Ir. Van Dam zei het nuttig te achten, gezien de ervaring van de laatste maanden, eens ernstig te bestuderen welke mogelijkheden er zijn om de binnenlandse botermarkt wat minder afhankelijk te maken van de nukken en grillen van de export. Hij was ervan overtuigd, dat de fluctuaties van de boterprijs nimmer zo schokkend zouden zijn geweest, indien binnen de EEG eerder een vrije handel in boter zou zijn toegelaten, waarvoor hij trouwens in juli van het vorig jaar al een lans had gebroken. Hij was er bovendien van overtuigd, dat dan ook de voorziening van met name de Duitse en de Franse markt met minder moeilijkheden gepaard zou zijn gegaan. Liberalisatie van de boterhandel tussen de EEG-landen onderling zou eerder tot een harmonisatie en een stabilisatie van de markt leiden dan tot een ernstige verstoring.

In het afgelopen jaar, is duidelijk gebleken, dat de Nederlandse consument wel degelijk prijs stelt op boter. Was in 1958 al gebleken, dat bij een consumentenprijs van circa 90 cent per pakje een binnenlandse afzet van 1200 à 1250 ton boter per week mogelijk was, in het begin van 1959 bleef - ofschoon de prijs iets verhoogd werd – de afzet gehandhaafd op circa 1000 à 1150 ton per week. Bij prijzen van f 1.60 tot f 1.70 per pakje werd wekelijks toch nog 450 à 550 ton boter in het binnenland verkocht. Waarbij het tot stand komen van een gemeenschappelijk landbouwbeleid binnen de EEG met een hogere boterprijs dan waaraan wij in Nederland gewend zijn geweest, rekening gehouden moet worden mag wellicht uit de thans opgedane ervaring enig optimisme voor de toekomst worden geput.

Ir. Van Dam wilde degenen ontnuchteren die in de afgelopen maanden hebben gesproken over exorbitant grote winsten in de zuivel. Voor volvette fabriekskaas en voor boter waren de gemiddelde prijzen in het melkprijsjaar 1958/1959 resp. f 2,06 en f 3,67. met andere woorden, zij waren van dezelfde orde van grootte als die welke de laatste vijf jaar met uitzondering dan uiteraard van het melkprijsjaar 1957/1958 hebben gegolden.

Wat de opbrengst voor de melkveehouders betreft zette ir. Van Dam uiteen, dat de berekende opbrengst per 100 kg melk met 3,7 pct. vet circa f 20,90 heeft bedragen, exclusief de zuivelfondsuitkering. De totale opbrengst van de melk inclusief zuivelfondsuitkering is f 24,55. Vergelijken wij dit, aldus ir. Van Dam met de garantieprijs van f 28,90 dan blijkt dat de nabetaling in het kader van het garantieprijsbeleid over vijf miljard kg melk ongeveer f 4.35 zal bedragen. De nabetaling uit het landbouw-egaliseringsfonds zal ongeveer f 3.90 bedragen. Hierop is reeds als voorschot betaald f 3.--.

Ir. B. van Dam besprak problemen rond de zuivel¹

Woensdag heeft Ir. B. van Dam in zijn nieuwjaarsrede in de openbare vergadering van het Bestuur van het *Produktschap voor Zuivel* het afgelopen jaar laten passeren en de problemen rond de zuivel aangehaald. Het is ons echter niet mogelijk om de gehele rede weer te geven zodat wij ons hebben moeten beperken tot het aanhalen van de meest belangrijke zaken. Ir. Van Dam begon met het blootleggen van de grondoorzaken van de marktverstoring in het begin van het jaar.

Oorzaken marktverstoring

De ontwikkeling op de zuivelmarkt in 1959 is zeer merkwaardig geweest, aldus Ir. Van Dam. Was er aanvankelijk slechts sprake van een normale voortzetting van het herstel dat eind 1958 was begonnen, de latere ontwikkelingen verdienen het predicaat „normaal” naar mijn mening beslist niet. Van harte kan ik de hier en daar beluisterde opmerking, dat de tijdelijk al te hoge vlucht welke de prijzen van de voortbrengselen onzer bedrijfstak in die periode hebben genomen, eerder moet worden betreurd dan dat zij kan worden toegejuicht, onderstrepen. Ik moet hieraan echter onmiddellijk toevoegen, dat naar mijn stellige overtuiging de schuld voor deze gang van zaken bepaald niet uitsluitend mag worden gezocht bij de handel. Indien in dit opzicht ‘n schuldvraag zou mogen worden gesteld, dan kan de oorzaak van het onregelmatige marktverloop in de eerste plaats worden gevonden in het bestaan van systemen, die het goederenvervoer zozeer belemmeren, dat normale handel onmogelijk is.

Een belangrijke rol heeft verder gespeeld het feit, dat in bepaalde milieu’s plotseling de vrees ontstond voor een extreme schaarste aan melk en zuivelprodukten als gevolg van de droogte; een vrees waarvoor met de cijfers in de hand niet zo duidelijk reden was. Dat ten slotte bij de handel, evenzeer opgezwepen door geruchten, de begeerte ontstond om extra winsten te behalen kan niet ontkend worden.

Droogte niet merkbaar bij melkproduktie

Dat de droogte die in grote delen van West-Europa de afgelopen zomer heeft gekenmerkt van desastreuze invloed is geweest op de melkproduktie, wordt door de nuchtere cijfers weersproken. Om met de situatie in Nederland te beginnen: weliswaar is in enkele provincies gedurende korter of langer tijd de produktie van melk bij die in het voorafgaande jaar ten achter gebleven; landelijk gezien is van ‘n serieuze invloed op de omvang van de produktie geen sprake geweest. De Nederlandse melkproduktie steeg, in 1959, vergeleken bij een jaar ervoor, met 260.000 ton tot 6.500.000 ton.

Ik kom tot de slotsom, aldus Ir. Van Dan, dat de invloed, die de langdurige droogte op de melkproduktie binnen de E.E.G. heeft gehad, beslist geen reële grond is geweest voor enige ongerustheid over de voorziening van dit gebied met melk en zuivelprodukten. Dat desondanks zulk een vrees zich toch heeft gemanifesteerd en dat hierdoor het marktverloop in ernstige mate is beïnvloed, wil ik toeschrijven aan een psychose die de alle records brekende zomer massaal deed ontstaan.

1 Zelfde nieuwjaarsrede als voorgaande ‘knipsel’.....maar iets andere beschrijving!

Grotere afzet

Wat de afzet van consumptiemelk in het binnenland betreft: het optimisme waarvan ik in juli j.l. gewaagde t.a.v. het consumptiemelkverbruik, is bewaarheid door de cijfers. Ik stelde toen dat het er naar uitzag dat voorlopig het dieptepunt van de consumptiemelkafzet was bereikt. Die uitspraak is niet te voorbarig geweest. Dit jaar is voor het eerst sinds 1952 de hoeveelheid in consumptie gebrachte melk en melkprodukten ten opzichte van het jaar daarvoor gestegen. Zij bedraagt 1.680.000.000 kg, hetgeen een stijging van circa 2 % betekent. Het hoofdelijk gebruik bleef nagenoeg gelijk, namelijk circa 190 kg. Daarnaast is in 1959 nog 6.2 kg gecondenseerde melk, voornamelijk koffiemelk, verbruikt tegen 5.4 kg in 1958.

Of deze hogere afzet zich zal weten te handhaven, valt nauwelijks te voorspellen. Wij moeten immers rekening houden met het feit dat de prijsverhoging van de consumptiemelk met 2 cent per liter, die dezer dagen is ingegaan, en de prijsverhoging in dezelfde orde van grootte, die in april zal ingaan, de zojuist genoemde gunstige afzetontwikkeling kan verstoren.

De stijgende vraag naar zuivel en melkprodukten heeft ook de prijzen van melkpoeder tot een ongekende hoogte doen oplopen. Zij bereikten eind oktober een hoogtepunt, waarna ook bij teruglopene prijzen vrijwel geen zaken meer in melkpoeder tot stand kwamen. Als gevolg van de snelle prijsstijging in de zomermaanden zullen overigens de in het begin van het productie-seizoen afgesloten voor-verkopen, waarvan in vele gevallen de looptijd zich tot het einde van liet jaar uitstreckte, voor de melkpoederfabrikanten in het algemeen wel niet voordelig zijn geweest.

Record aan kaas

De stijging van 8 % per jaar, die de kaasproductie de laatste jaren te zien heeft gegeven, heeft zich ook in 1959 consequent voortgezet. In dat jaar werd een produktie van 203.000 ton bereikt. Dit is een record. Vergeleken met 1958 werd ongeveer 17.000 ton meer fabriekskaas geproduceerd, waarvan ruim 15.000 ton volvette kaas. De bereiding van kaas op de boerderij handhaafde zich op rond 11.000 ton.

Ook ten aanzien van onze kaasexport kan ik melding maken van een record. Zij overschreed voor 't eerst de 100.000 ton in een kalenderjaar en bereikte een kwantum dat om en nabij de 104 miljoen kg zal liggen. Hiermede heeft ons land zich stevig op de eerste plaats genesteld in de rij van kaasexporterende landen.

In het binnenland is in het afgelopen jaar ongeveer hetzelfde kwantum afgezet als in 1958, namelijk 83.000 ton, hetgeen neerkomt op eenzelfde hoofdelijk verbruik van rond 7.4 kg. Het verbruik gedurende het eerste halfjaar gaf een toeneming te zien van circa 3.000 ton, welke stijging in het tweede halfjaar echter teniet werd gedaan. Dat dit een kwestie van prijs is geweest is evident.

Voorraadpositie niet rooskleurig

Aan het begin van 1959 was de kaasvoorraad ongeveer 4.000 ton lager dan op het overeenkomstige tijdstip van 1958. Medio juni bedroeg dit verschil 4.500 ton. Het tweede halfjaar gaf een geheel ander beeld te zien. De voortdurend hogere produktie, de tegenvallende afzet in het binnenland en de stagnatie in de export gedurende vele weken, veroorzaakt door het grillige verloop der marktprijzen, maakten dat de balans omsloeg. De kaasvoorraad was op 5 december bijna 8.000 ton hoger dan het jaar ervoor. Aan het einde van het jaar zal dit verschil tengevolge van de leveringen van kaas naar Frankrijk wel wat kleiner zijn geworden, maar dit

neemt niet weg, dat de voorraadpositie, vergeleken bij het begin van het jaar, niet rooskleurig is.

De drastisch verlaging van de inleveringsprijzen, in het voorjaar van 1958 getroffen om het hoofd te bieden aan de toen bestaande moeilijkheden in de zuivel, is van grote invloed geweest op de ontwikkelingen op de botermarkt in het afgelopen jaar. Hieruit immers resulteerden de sterk vergrote binnenlandse vraag en vermindering van de boterproduktie. Doordat in 1959 aanzienlijk meer melkvet werd verwerkt in volle produkten, was de produktie van boter in het voorjaar en de zomermaanden van 1959 25 à 30 % lager dan in de overeenkomstige maanden van 1958.

Boterprijs bleef hoog

Doordat ook in andere boterexporterende landen het binnenlandse boterverbruik was gestegen, verminderde het aanbod op de wereldmarkt.

Deze goede vraag bleef bestaan, ook toen de prijs al belangrijk was aangetrokken. Het was jammer, dat door de droogte-psychose in de nazomer een verwrongen beeld ontstond van de werkelijke marktsituatie. Hierdoor ontstonden geruchten en werden verwachtingen gewekt die ten slotte resulteerden in te hoge prijzen.

Dat het voor Nederlandse begrippen hoge prijsniveau aanleiding is geweest tot velerlei uitingen van ontevredenheid van consumentenzijde, is begrijpelijk. Onder de gegeven omstandigheden waren de prijsstijgingen echter onvermijdelijk. Immers, men mag niet uit het oog verliezen, dat maatregelen om de prijzen op de binnenlandse markt te beheersen altijd zullen moeten neerkomen op een beïnvloeding van de export. In de concrete situatie zou dit hebben betekend een beperking van de export. Dit laatste is niet alleen met het oog op internationale verdragen en verplichtingen, maar ook op grond van liet feit, dat de zuivelindustrie en handel voor een belangrijk deel op export zijn gericht en als zodanig in ons economische bestel een belangrijke functie hebben, een bijzonder moeilijke aangelegenheid waar we niet zo gauw of zo gemakkelijk toe overgaan.

Consument wil wel boter

Als ik thans uw aandacht vraag voor een beeld van de binnenlandse afzet van boter, aldus Ir. Van Dam, dan doe ik dat met een zeker gevoel van voldoening. In het afgelopen jaar is duidelijk gebleken, dat de consument wel degelijk prijs stelt op boter.

Was in 1958 al gebleken, dat bij een consumentenprijs van circa f 0,90 per pakje een binnenlandse afzet van 1200 à 1250 ton boter per week mogelijk was, in het begin van 1959 bleef - ofschoon de prijs iets verhoogd werd de afzet gehandhaafd op circa 1000 à 1150 ton per week. Ondanks elkaar snel opvolgende prijsverhogingen na juni, liep de afzet in het binnenland slechts langzaam terug.

Bij een prijs van f 1,25 tot f 1,35 per pakje - het prijsniveau waarop vroeger de binnenlandse afzet van 650 ton per week reeds aanzienlijk bleek te dalen - werd thans nog een afzet bereikt van 800 à 900 ton. Bij prijzen van f 1,60 tot f 1,70 per pakje werd wekelijks toch nog 450 à 550 ton boter in het binnenland verkocht. Waar wij bij het totstandkomen van een gemeenschappelijk landbouwbeleid binnen de EEG met een hogere boterprijs dan waaraan wij in Nederland gewend zijn geweest, rekening moeten houden, mag wellicht uit de thans opgedane ervaring enig optimisme voor de toekomst worden geput.

Financiële resultaten

Het zal velen in kringen buiten de uwe, die in de afgelopen maanden hebben gesproken over exorbitant grote winsten in de zuivel, ontnuchteren te vernemen wat bijv. voor produkten als boter en kaas de gemiddelde prijzen in het melkprijsjaar 1958-'59 zijn geweest.

Voor volvette fabriekskaas en voor boter waren deze prijzen resp. f 2,06 en f 3,67, m.a.w. zij waren van dezelfde orde van grootte als die welke de laatste vijf jaren, met uitzondering dan uiteraard van het melkprijsjaar 1957/'58, hebben gegolden.

Wat de opbrengst voor de melkveehouders in het vorige jaar betreft, ten slotte dan het volgende. De berekende opbrengst per 100 kg melk met 3.7 % vet heeft circa f 20,90 bedragen, exclusief de zuivelfondsuitkering. Uit *Zuivelfonds-X* is een voorschot van f 3,- uitbetaald, terwijl het zich laat aanzien dat nog een bedrag van circa f 0,25 zal kunnen worden nabetaald. In totaal zal de zuivelfondsuitkering dus circa f 3,25 kunnen bedragen. Aangezien deze uitkering echter wordt betaald over de werkelijke hoeveelheid melk, en de garantieregeling slechts geldt voor een hoeveelheid van in totaal 5 miljard kg. dient op de zuivelfondsuitkering; een omrekening te worden toegepast.

Doen wij dit, dan resulteert over 5 miljard kg melk een zuivelfondsuitkering van f 3,65. De totale opbrengst van de melk inclusief zuivelfondsuitkering is derhalve f 24,55. Vergelijken wij dit met de garantieprijs van f 28,90 dan blijkt, dat de nabetaling in het kader van het garantieprijsbeleid over 5 miljard kg melk ongeveer f 4,35 zal bedragen. Omgerekend over de hoeveelheid aan zuivelfabrieken afgeleverde melk en tot boerenkaas verwerkte melk van 5,585 miljard kg. melk, bedraagt de nabetaling uit het Landbouw Egalisatie Fonds circa f 3,90. Hierop is reeds als voorschot betaald f 3,-, zodat nog uit het Landbouw Egalisatie Fonds (LEF) een nabetaling van ongeveer f 0,90 per 100 kg melk kan worden verwacht.

Consequenties voor schatkist

Bezien wij de consequenties in totaal hiervan voor de schatkist, dan is te becijferen dat uit het L.E.F. voor het melkprijsjaar 1958-1959 circa 220 miljoen gulden zal moeten worden nabetaald. In 1957-1958 was dit f 407.000.000 en in het jaar daarvoor f 212.000.000.

Bezien we de jaren 1958 en 1959 en verdiepen wij ons in de oorzaken van de sterke divergentie in hun respectieve financiële resultaten voor de zuivel, dan behoeven wij geen conclusie te trekken: de conclusie immers dringt zich dan zelf op. Deze namelijk: dat onze bedrijfskolom voor zijn financiële uitkomsten in zeer belangrijke mate afhankelijk is van omstandigheden, waarop - dit is recentelijk bij herhaling gebleken - **van Nederlandse zijde geen of nauwelijks enige werkelijke invloed kan worden uitgeoefend.**

Concreet gesteld: dat de resultaten voor de zuivel in hoge mate afhankelijk zijn van het min of meer opportunistisch importbeleid van onze E.E.G.-partners. Ik noem dit beleid min of meer opportunistisch, omdat vaak beslissingen worden genomen op grond van de waardering van de ogenblikkelijke situatie, die het beleid om tot een integratie van Europa te komen doorkruisen. Achteraf blijkt dan dikwijls nog, dat de situatie verkeerd beoordeeld was, zodat ook op korte termijn de genomen beslissingen nadeel berokkenen

Belemmerende invloeden

Ofschoon er wellicht argumenten kunnen worden aangevoerd voor de bewering dat in de zuivel de - althans nabije - toekomst met gematigd vertrouwen tegemoet kunnen zien, wil ik op het voorgaande toch ook een waarschuwing baseren. En wel deze: dat de omstandigheden

waaruit in 1956-1957 de crisis in de zuivel voortvloeide, thans nog alle aanwezig zijn en dat zij een bedreiging zullen blijven vormen zolang in Europa belemmeringen van allerlei aard het vrije handelsverkeer voor de produkten van onze bedrijfstak onmogelijk maken.

Ik zou derhalve deze beschouwing aan het begin van het nieuwe jaar willen besluiten met de wens, dat zij, die binnen de E.E.G. hieraan schuldig zijn, meer en meer zullen gaan handelen naar de letter, maar vooral ook naar de geest van het E.E.G.-verdrag en de andere verdragen en internationale verplichtingen, die zij hebben aanvaard en aangegaan in het belang van de ontwikkeling der wereldeconomie.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1960-01-19

Doorlopende voorschotten op melkprijsgarantie

De minister van landbouw en visserij heeft besloten ook in het lopende melkprijsjaar doorlopende voorschotten aan de veehouders te verlenen op de gelden die zij uit hoofde van de melkprijsgarantie 1959/'60 zullen ontvangen. De uitkering is voorlopig bepaald op f 1 per 100 kg melk plus 25 cent per procent vet per 100 kg melk, zodat het voorschot ongeveer 2 cent per kg melk bedraagt.

De eerste uitkering heeft betrekking op de afgeleverde melk sedert 8 november 1959, het begin van het melkprijsjaar; de volgende zullen regelmatig tegelijk met de uitkeringen door het *produktschap voor zuivel* uit het *zuivelfonds*, die van gelijke hoogte zijn, plaatshebben.

De fabrieken zijn thans in staat gesteld het zogenaamde „plasgedeelte” van de voorschotsuitkeringen (f 1 per 100 kg melk) eventueel op basis van het eiwitgehalte van de ontvangen melk aan de veehouders door te betalen. Aldus heeft het ministerie van landbouw en visserij medegedeeld.

Zeeuwsch Dagblad, 1960-01-26;

Kon. Ned. Zuivelbond FNZ. adviseert:

Hogere inleveringsprijzen voor boter en kaas

Scherpe fluctuaties worden voorkomen

DEN HAAG (ANP) - De *Koninklijke Nederlandse Zuivelbond F.N.Z.* meent dat verhoging van de inleveringsprijzen van boter en kaas zal verhinderen dat de prijzen van deze produkten voor de verbruiker in de maanden met geringe produktie zo abnormaal hoog zullen oplopen als dat vorig jaar het geval is geweest. Inleveringsprijzen zijn prijzen waartegen de regering bij overvloed produkten uit de markt neemt en zodoende de markt steun verleent.

De minister van landbouw en visserij zal waarschijnlijk binnenkort een beslissing nemen over de inleveringsprijzen voor dit jaar. Het produktschap zal hem, daarbij adviseren en de F.N.Z.

meent, dat dit advies moet inhouden een verhoging van de inleveringsprijs voor volvette kaas - vorig jaar f 1.60 per kg.- tot f 1.80 en voor boter – vorig jaar f 3,35 - tot f 3,85.

De lage inleveringsprijzen van vorig jaar, zo stelt de F.N.Z., werden vastgesteld onder druk van de zuivelcrisis, van 1958 en van de afzetmoeilijkheden, die men voor 1959 verwachtte. In de eerste vier maanden van 1959 werden de regeringsvoorraden boter als goedkope koelhuisboter met verlies verkocht. De zuivelmarkt ontwikkelde zich, in dat jaar echter heel anders dan men, verwacht had.

Grote schommelingen

Hoewel men zich op zeer lage prijzen had voorbereid, liepen, deze hoog op als gevolg van het opruimen der voorraden en van de vrees die men koesterde voor de gevolgen van de droogte en vermoedelijk ook door de verhoogde koopkracht. In de zomer en het najaar bleven de prijzen belangrijk boven de inleveringsprijzen. Toen in augustus en september de prijzen abnormaal hoog werden, waren er vrijwel geen regeringsvoorraden. Een middel om een herhaling van deze toestand te voorkomen ziet de F.N.Z. in het verhogen van de inleveringsprijzen van boter en kaas. De inleveringsprijs van magere melkpoeder zou ongewijzigd kunnen blijven. Een boterprijs van f 3,85 wordt mede aanbevolen, omdat volgens de F.N.Z. gebleken is, dat de daarmee corresponderende winkelprijs van omstreeks f 1,10 per half pond zeer aanvaardbaar is voor het merendeel van de boterverbruikers.

Het is te verwachten dat in de maanden met de hoogste produktie meer boter zal worden geproduceerd dan onmiddellijk in binnen- en buitenland kan worden verkocht.

Een iets hogere inleveringsprijs zal, volgens de F.N.Z. aanleiding kunnen geven tot een grotere inlevering. De aangelegde voorraden kunnen mogelijk optredende sterke prijsstijgingen in najaar of winter opvangen door deze op dat ogenblik in de handel te brengen.

Leeuwarder Courant, 1960-01-28

Zuivelschap discussieert met half dichte monden

(Van onze Haagse korrespondent)

Publikatie in de pers van het standpunt van de *Kon. Ned. Zuivelbond* FNZ inzake de inleveringsprijzen van boter en kaas, heeft ertoe geleid, dat in de woensdag gehouden vergadering van het *Produktschap voor Zuivel* in tegenstelling met de gewoonte, in het openbaar werd gesproken over het advies dat straks over deze prijzen aan de minister van landbouw zal worden uitgebracht. Het betreft hier de prijzen waartegen een eventueel tijdelijk overschot aan boter en kaas bij het VIB (*voedselvoorzienings in- en verkoopbureau*) kan worden ingeleverd.

Aan het begin van de vergadering wees de heer S. van der Ploeg (ANAB) op deze publikatie. waarin hij vooral laakte, dat de FNZ. die een verhoging van deze prijzen voorstelde, dit in het belang van de consument acht. Daarom stelde de heer Van der Ploeg voor, dat alle leden van het produktschap in de gelegenheid moesten worden gesteld hun mening over de hoogte van de inleveringsprijzen in het openbaar kenbaar te maken.

Tijden, het hierop gevolgde debat betreurden verschillende bestuursleden de publikatie. De heer Blink (*IVZM*) vond het niet erg tactvol van de FNZ haar mening via de pers uit te dragen. Hij kon dan ook wel meegaan met een openbare behandeling, maar zag toch als bezwaar

hiertegen, dat daardoor allerlei speculaties over de komende anderhalf jaar openlijk bekend worden. Dr. E. van de Wiel (FNZ) verdedigde zijn organisatie. Hij meende dat de vertegenwoordigers van de FNZ door de publikatie niet gebonden zijn en hij was het eens met de heer Blink, dat argumentaties voor de verschillende standpunten niet naar buiten dienen te worden gedragen. Hij stond dan ook huiverig tegenover een openbaar debat.

Voorzitter ir. B. van Dam bracht het voorstel-Van der Ploeg om de zaak in het openbaar te behandelen in stemming met als resultaat dat de stemmen staaften. De uitslag was zeven tegen zeven. De vergadering was echter niet voltallig, zodat volgens het orde-reglement een nieuwe stemming in de volgende vergadering zou moeten worden gehouden. Daar er echter haast was met het opstellen van het advies, hakte de voorzitter de knoop door en plaatste het voorstel op de agenda van de openbare vergadering.

„Een vertoning”

Opnieuw ontstond er debat toen het aan de agenda toegevoegde punt aan de orde kwam. De heer Blink wilde dat men zich zou beperken tot het geven van zijn visie over de inleveringsprijzen, maar dat men de argumentaties met het oog op het Nederlandse algemeen belang in de besloten vergadering kenbaar zou maken. Dit voorstel dat ook de instemming kreeg van de heer Van der Ploeg werd echter bestreden door de heer Loonen (KNBTB) die het maar „een vertoning” vond. Het bestuur ging echter met het voorstel-Blink akkoord.

Algemeen was men van oordeel, dat er nog steeds behoefte beslaat aan de interventieprijzen. De heer Blink toonde zich wat de hoogte van deze prijzen betreft een voorstander van handhaving op het bestaande niveau. In een deskundig betoog sloot de heer ir. J. B. Ritzema van Ike-ma zich aan bij de FNZ, die de inleveringsprijzen wil verhogen voor kaas, namelijk op *f* 1.80. voor boter op *f* 3.85. terwijl die voor mager melkpoeder onveranderd kunnen blijven. De huidige prijzen zijn: voor kaas *f* 1.60. voor boter *f* 3.35. Ir. Ritzema nam aan dat de consument wel wat meer voor zijn boter wil betalen dan twee jaar geleden. De heer Van der Ploeg betoogde dat als men voor de consument een voordeel denkt te scheppen door voor hem de mogelijkheid te openen in de winter koelhuisboter te kopen, diezelfde consument dan in de gehele zomer een hoge prijs voor de boter zal moeten betalen. Hij wilde de inleveringsprijzen slechts met mate verhogen en stelde voor deze prijs voor wat de kaas betreft op *f* 1.80 te stellen en voor de boter op *f* 3,65.

De heer A. de Vries (NCLB) wilde eveneens de prijs voor kaas op *f* 1.80 stellen en die voor boter iets hoger dan de heer Van der Ploeg, namelijk op *f* 3.70 of *f* 3.75. De heer Loonen sloot zich aan bij het standpunt van ir. Ritzema. De heer Abma (CBTB) zei persoonlijk te willen gaan naar een prijs van *f* 1.86 voor de kaas en *f* 4.00 voor de boter. Ook in verband met het streven naar een gemeenschappelijke markt voor landbouw- en zuivelprodukten wilde hij de prijs niet al te laag stellen.

Tenslotte was het dr. Van der Wiel die het standpunt van de FNZ vertolkte. Daar de elasticiteit van de vraag naar boter in het binnenland gelijk is aan één, meende dr. Van de Wiel dat we goed doen de prijs voor het binnenland van de boter niet te laag te stellen. Ook met het oog op de noodzaak van prijsstabilisatie achtte dr. Van de Wiel een hogere prijs gewenst. Hierdoor zal er een groter streven zijn om boter bij de VIB in te leveren. Hij onderstreepte verder het argument van de EEG-markt.

Hierop sloot de voorzitter de discussies. Stemming voor het advies zal in een besloten vergadering geschieden.

Boter krijgt voortaan de naam van fabriek

Produktschap bespreekt inleveringsprijzen

DEN HAAG (ANP) - Het bestuur van het *Produktschap voor Zuivel* heeft gisteren besloten in principe akkoord te gaan met een regeling waarbij de zuivelfabrieken verplicht zijn hun naam te vermelden op de wikkel van de pakjes boter, die zij in de handel brengen. Als zij om bijvoorbeeld kwaliteitsredenen hun naam niet aan de boter willen verbinden, dan dient deze het opschrift „koelhuisboter” te dragen.

Boter, die door het *Voedselvoorzieningsinkoopbureau* in de handel wordt gebracht, zal ook, zoals dat het geval al was, moeten zijn voorzien van de aanduiding „koelhuisboter”.

Aan de minister zal worden gevraagd uit de rijksvoorschriften de bepaling te schrappen, die aangesloten bij een botercontrolestation gebiedt boter, ouder dan acht weken, te verpakken in wikkels met de opdruk „koelhuisboter”. De bedoeling van het Produktschap is namelijk, een regeling te creëren die aan wel- en niet-aangesloten een gelijke behandeling garandeert. [...] (als voorgaande)

Provinciale Zeeuwse Courant, 1960-01-28

Produktschap voor zuivel

Financiële afwikkeling melkprijsjaar 1958 / 1959

Kosten 212,750 Miljoen gulden

(Van onze Haagse redactie)

Het *produktschap voor zuivel* heeft in zijn gisteren gehouden vergadering de financiële afwikkeling van het melkprijsjaar 1958-1959 vastgesteld. De netto-opbrengst per 100 kg. melk met 4,7 procent vet is berekend op f 20,946.

Reeds als voorschot werd uitgekeerd uit het *zuivelfonds-X* f 167.004.000 en wel f 1,50 per 100 kg melk plus f 0,40 per kg vet. Omgeslagen over 5 miljard kg melk komt deze uitkering neer op f 3,34 per 100 kg melk.

Het resterende deel van het saldo van het zuivelfonds bedraagt f 14.942.000. Omgeslagen over 5 miljard kg melk bedraagt dit per 100 kg melk f 0,299. De uiteindelijke netto-opbrengst ter vergelijking met de garantieprijs is dus f 24,585. Het produktschap zal het resterende deel van het saldo van het zuivelfonds ad f 14.942.000 nog aan contribuanten uitkeren. Deze uitkering zal over 5.585 miljard kg melk inclusief 208 miljoen kg vet kunnen bedragen: f 0,115 per 100 kg melk plus f 0.04 per kg vet.

Het produktschap heeft ook uitgerekend wat nog uit het landbouwegalisatiefonds zal worden uitgekeerd. Het verschil tussen de vastgestelde garantieprijs ad f 28,90 en de berekende uiteindelijke netto-opbrengst ad f 24,585 bedraagt f 4,310.

Aangezien het „gedeelde marktrisiko” hier geen rol speelt, daar het verschil kleiner is dan

f 5,- per 100 kg melk, kan het totaalbedrag hetwelk niet de garantie is gemoeid worden gesteld op 5 miljard kg melk á f 4,315 per 1.00 kg, in totaal f 215.750.000.

Op grond van de uitgevoerde berekeningen komt de melkprijstoeslag, omgeslagen over 5,585 miljard kg melk met 208 miljoen kg vet, neer op f 1,925 per 100 kg melk plus f 0,52 per kg vet, daar bij wijze van voorschot reeds f 1,50 per 100 kg melk plus f 0,40 per kg vet is uitbetaald zou uit het *landbouwegalisatiefonds* nog een uitkering resulteren van f 0,425 per 100 kg melk plus f 0,12 per kg vet.

Zeeuwsch Dagblad, 1960-02-19

Inleveringsprijzen zuivel hoger

DEN HAAG (ANP) - De regering heeft de zg. inleveringsprijzen voor zuivelprodukten voor het seizoen 1960 op een iets hoger peil vastgesteld, dan vorig jaar.

Het voor de overheid handelende V.I.B. (*Voedselvoorziening in- en verkoopbureau*) kan boter, kaas en melkpoeder, geproduceerd na 31 januari, overnemen tegen de volgende prijzen: boter f 3,65 (was f 3,35) per kg, incl. verpakking en omzetbelasting; volvette Goudse fabriekskaas,

f 1.70 (was f 1,80) per kg.; mager melkpoeder f 88,50 (was f 87,40) per 100 kg. extra kwaliteit walsenpoeder en f 91,- (was f 91,40) per 100 kg. extra kwaliteit verstuivingspoeder. Met de inleveringsregeling wordt (beoogd voor de betrokken zuivelprodukten een bodem in de markt te leggen om onbeperkte prijsinzinkingen in perioden van grote melkproductie, in casu de zomermaanden, te voorkomen.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1960-02-04

Landbouw betreurt ont koppeling garantie- en kostprijs van melk

UTRECHT, 23-2. „Het is in hoge mate te betreuren, dat de ont koppeling, van de garantieprijs en de kostprijs van de melk daadwerkelijk is doorgevoerd”, aldus de voorzitter van de kring Utrecht van de *Aartsdiocesane Boeren- en Tuindersbond*, vanmorgen bij de opening van de voorjaarsvergadering van de **A.B.T.B.**, die in Utrecht is gehouden.

Hij herinnerde eraan, dat met de kostprijs zoals die verleden jaar is berekend, geen rekening is gehouden bij het vaststellen van een garantieprijs. De toezeggingen van de minister tijdens de behandeling van de begroting van Landbouw in de Tweede Kamer, dat hij alsnog contact zou opnemen met het *Landbouwschap*, zou men, volgens de heer Hilhorst, eigenlijk boerenbedrog kunnen noemen, aangezien er ook na dit contact geen enkele wijziging in het garantiebeleid is aangebracht. Wij moeten er nu op tijd voor zorgen, zo zei hij, dat in het vooroverleg met de regering de data goed worden uitgezet, opdat voorkomen wordt, dat de houding politiek wordt voortgezet en dat het *Landbouw Economisch Instituut* zijn werkzaamheden wel kan staken, omdat men de garantieprijs toch niet op zijn berekeningen baseert.

„Wij moeten de regering overtuigen van het grote onrecht dat men op het ogenblik bezig is over landbouw en veehouderij uit te storten”, aldus de heer Hilhorst.

Zeeuwsch Dagblad, 1960-03-04

Minister tot boeren: ‘Kostprijs melk is te hoog’

Van onze correspondent

LEEWARDEN. - Het ontkoppelen van de garantieprijs en de kostprijs voor melk hoeft be-slist geen aanslag te betekenen op het garanderen van een verantwoord inkomen voor de boe-ren op goed geleide bedrijven. Wat dit betreft kunt u op mij rekenen. Deze verzekering uit de mond van minister Marijnen kregen gisteren de boeren te horen, die in Leeuwarden een ver-gadering van de *Friese maatschappij voor landbouw* bijwoonden.

Naar de mening van de minister zijn de ministers van landbouw door het gevoerde garantiebe-leid mede schuldig geweest aan de verhoging van ongewenste produktiestijgingen. Tot de ge-volgen van dat beleid behoort het vervallen van de prikkel om datgene te produceren wat nati-onaal economisch het voordeligst is. Er is een - wat de minister noemde – produceren op de garantie ontstaan.

Het systeem van de automatische koppeling is verder onder andere verantwoordelijk voor het verlies aan concurrentiekracht van de Nederlandse melkveehouderij op de buitenlandse markt. De kostprijs van de melk in Denemarken - die in 1946 nog gelijk was aan die van de melk in ons land - ligt nu belangrijk lager dan de kostprijs, waarvan in Nederland wordt uitgegaan bij het vaststellen van de garantieprijs, zo noemde de minister als voorbeeld

Het ontkoppelen van de kostprijs en de garantieprijs was volgens hem van het grootste belang voor een evenwichtige landbouwpolitiek op langere termijn.

Leeuwarder Courant 1960-03-09

Zuivelschap uit kritiek op EEG-voorstellen

Boter is bijprodukt van kaas en poeder

Het *Produktschap van Zuivel* in Den Haag kan zich op vele punten verenigen met de voorstel-len van de EEG-commissie voor een gemeenschappelijk landbouwbeleid doch op een aantal voornamen punten en vooral op dat van de prijsvorming van melk, neemt het een ander stand-punt in dan de EEG-commissie. Het produktschap meent dat men niet moet uitgaan van een min of meer gefixeerde opbrengst van de melk, doch dat gestreefd moet worden naar een zo hoog mogelijke prijs bij de afzet in binnen- en buitenland, met een zo klein mogelijke toeslag op de produktie. Dit is echter alleen denkbaar als de melk, die de optimale prijs op de binnen-landse markt niet bereikt, kan worden uitgevoerd naar derde landen. Hierbij zal een exportpre-mie nodig zijn. die het verschil tussen de optimale prijs en de wereldmarktprijs overbruggt, al-dus een rapport van de commissie internationale samenwerking van het produktschap, dat woensdagochtend op een bestuurvergadering in Den Haag is besproken. Het rapport zal, aan-

gevuld met opmerkingen die op de vergadering zijn gemaakt, aan de Nederlandse regering en de EEG-commissie in Brussel worden toegezonden.

Het produktschap is met de EEG-commissie van mening dat zich een steeds groter verschil in aanbod en vraag zal voordoen op de Europese zuivelmarkt en dat de landbouw moet worden gezien in zijn relatie tot het economisch en sociale leven in het algemeen. Het produktschap en de EEG-commissie komen beide tot de conclusie dat extreme prijsuitslagen op de Euro-markt moeten worden voorkomen en dat in beginsel op de interne markt een ander prijsniveau kan bestaan dan op de wereldmarkt, met alle consequenties van dien voor de gemeenschappelijke handelspolitiek. Voorts menen beide dat de vraag naar zuivelprodukten zal moeten worden vergroot, o.a. door verbetering van de kwaliteit en het distributie-apparaat.

Het rapport van de commissie internationale samenwerking werd woensdagochtend in de vergadering van het produktschap ingeleid door dr. E. van de Wiel. (FNZ). Dr. Van de Wiel had als kritiek op de EEG-voorstellen, dat daar alles schijnt te draaien om de boter, terwijl dat toch een bijproduct is van kaas en melkpoeder. Het voornaamste object van het Europese zuivelfonds, waarin de EEG-voorstellen voorzien, moest volgens hem zijn een actieve steun aan de export, doch de EEG-commissie spreekt alleen over financiering van de opslag van overtollige produkten.

De heer G. J. Blink, (VVZM) betreurde dat het rapport geen duidelijk beeld geeft van wat men nu eigenlijk wil bereiken. Het hoofddoel is toch dat de boer voor zijn melk een redelijke prijs krijgt. Volgens hem lijkt het echter of men van deze gelegenheid gebruik wil maken om de zuivelindustrie en de handel te beschermen. Dat zou echter een schadelijke bescherming zijn. Ir. J. B. Ritsema van Ikema, (coöp. zuivelverkoopverenigingen) wees er onder andere nog op, dat Nederland nu het enige netto-exporterende land voor zuivel in de gemeenschap van de zes is. De Euromarkt zal echter als geheel ook netto-exporterend worden, en hiermee is volgens hem in de EEG-voorstellen niet voldoende rekening gehouden. Men zal grotere aandacht moeten besteden aan het openhouden „van de weg naar buiten”. De financiering van de exportpremies zou een gemeenschapsaangelegenheid moeten zijn, zo verklaarde bij voorts.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1960-03-25

Tweede kamer

Stimulering melkproduktie in wintermaanden op tweeërlei wijze

DEN HAAG, 24-3. Op vragen van het kamerlid Egas (P.vd.A.) heeft de minister van Landbouw en Visserij vandaag o.a. medegedeeld dat de stimulering van de melkproduktie gedurende de wintermaanden op tweeërlei wijze geschiedt. Ten eerste is er de stimulans die uitgaat van het huidige garantiebeleid op de landelijke wintermelkproduktie.

Door het garantiesysteem, waarbij de garantieprijs geëffectueerd wordt door eenzelfde nabetaaling op elke kilogram melk, ongeacht de zuivelwaarde, wordt uiteraard de prijsverhouding tussen wintermelk en krachtvoer beïnvloed. Dit kan ertoe leiden, dat het voor de veehouders privaat-economisch voordelig is, de krachtvoedergift per koe te verhogen, waardoor de melk-

produktie tijdens de wintermaanden toeneemt. Naar 's ministers mening verdient het aanbeveling, na te gaan of deze ontwikkeling nationaal-economisch wel verantwoord is.

Uit vroegere onderzoeken op dit terrein is wel gebleken, dat dit een uitermate moeilijk en complex vraagstuk is. De minister wil speciale aandacht voor dit probleem vragen van de commissie, die - in overleg met het georganiseerde bedrijfsleven - is gevormd ter bestudering van de gehele zuivelproblematiek.

Ten tweede is er de stimulans - die door het bedrijfsleven zelf gegeven wordt - via de uitbetalingspolitiek. In bepaalde gevallen - zoals bijvoorbeeld in het westen des lands door de C.M.C. - wordt een extra stimulans aan de wintermelkproduktie verstrekt via een speciale wintermelktoeslag. In dit geval geeft dus het bedrijfsleven er de voorkeur aan gemiddeld een wat lagere melkprijs uit te betalen en het bedrag dat men dan overhoudt uit te keren in de vorm van een toeslag op de wintermelk.

Leeuwarder Courant, 1960-04-07

Graanbeleid in EEG blijft gericht op invoer van vier tot zes miljoen ton

Dr. Mansholt verdedigt zijn plannen: Zuiveloverschot op Euromarkt met behulp van subsidies

(Van een onzer verslaggevers)

Het prijsbeleid voor granen, dat de Europese Commissie zal voeren indien haar voorstellen voor de totstandbrenging van een gemeenschappelijke landbouwpolitiek in de Europese gemeenschap worden goedgekeurd, zal bijzonder voorzichtig zijn. Met name zal alles vermeden worden dat een stimulans zou kunnen opleveren tot hogere graanproduktie op het Euromarktgebied. Het gaat met deze produktie ook zonder dergelijke stimulansen al hard genoeg.

De Europese Commissie zal haar graanprijsbeleid zo voeren, dat er steeds een invoer van voedergranen van ongeveer vier tot zes miljoen ton per jaar mogelijk en nodig zal blijven. Indien niettegenstaande de door de Kommissies gevoerde prijspolitiek, de tarweproduktie in het Euromarktgebied te hoog zou worden opgevoerd, zal de boer het risico van zijn eigen overproduktie zelf moeten dragen. Aldus verklaarde de vice-voorzitter van de Europese Commissie, dr. S. L. Mansholt, woensdagmiddag tijdens een in het Rijnhotel te Rotterdam gehouden conferentie, belegd door de Europese Beweging in Nederland over de landbouwvoorstellen van de Europese Commissie, welke onder leiding van dr. Mansholt zijn opgesteld.

Deze landbouwvoorstellen gericht op de totstandbrenging van een gemeenschappelijk landbouwbeleid, hebben in vele kringen van Nederlandse belanghebbenden - vooral in die van handel en industrie, zo constateerde dr. Mansholt - ongerustheid gewekt, hetgeen in de aanbieding van vele nota's aan de regering tot uitdrukking is gekomen. Dr. Mansholt verklaarde woensdagmiddag in Rotterdam dat veel van deze bezwaren op misverstanden en verkeerde interpretaties berusten.

Een der meest algemene misverstanden terugkerende in vrijwel alle bezwaarschriften noemde hij de aan de Europese Commissie toegeschreven bedoeling om Nederland aan te wijzen als een tekortgebied voor granen en de daaraan verbonden konklusie, dat de aan de Europese boe-

ren te betalen tarweprijs zou worden afgestemd op een richtprijs voor Nederland met daarop de vergoeding voor de transportkosten naar dit tekortgebied. Vele bezwaarschriften trokken de konklusie dat dan de aantrekkelijkheid van de produktie van tarwe gelegen In de enorme hoogte van de prijs zo groot zou worden, dat het Euromarkt-gebied zelfvoorzienend zou worden, waardoor invoer van goedkope voedergranen zou moeten worden geweerd, en automatisch de export van veredelde landbouwprodukten met ondergang zou worden bedreigd.

Dr. Mansholt verwees deze konklusies naar het rijk der fabelen, al gaf hij toe dat zij waren veroorzaakt door een ongelukkige Nederlandse vertaling uit de oorspronkelijke Duitse tekst van de voorstellen. De kommissie denkt er eenvoudig niet aan Europa in een aantal zones te verdelen en Nederland als een tekortgebied aan te wijzen. Er moet een enkele vrije markt komen inplaats van de zes markten waarop nu 90 procent van de graanhandel in staatshanden is of op overeenkomstige wijze wordt gedirigeerd.

Het stelsel dat de kommissie daarvoor gekozen heeft is vrijwel identiek aan het Nederlandse, praktisch vrij en compleet met heffingen en restituties. In die vrije markt wordt een bepaald prijsniveau afgestemd op de eis dat de invoer van granen moet worden gehandhaafd - gecreëerd en op dat prijsniveau zal er een vrije handel zijn. Het systeem dat voor dat prijsniveau zal worden gehanteerd zal zijn de vaststelling van een richtprijs op een bepaald punt.

Kansloos konflikt

Naar aanleiding van kritiek geuit door het Produktschap Zuivel, en tijdens de conferentie te Rotterdam herhaald door de voorzitter van dit produktschap ir. B. van Dam, verzette dr. Mansholt zich tegen de suggestie dat de garanties voor de zuivelafzet geschapen zouden moeten worden door vaststelling van een zogenaamde optimale prijs gekoppeld met exportsubsidies.

Het socialistische Tweede Kamerlid Vredeling noemde dat voorstel van de kant van zuivel een schoolvoorbeeld van een monopolie, gepaard met dubbele prijzen. Zo'n systeem zou de EEG in het meest kansloze konflikt met het GATT, de algemene overeenkomst voor handel en tarieven brengen, zei dr. Mansholt. Zijnerzijds achtte hij de enige mogelijkheid om de boer een redelijk inkomen aan de zuivel te garanderen, een systeem van zorg voor zo groot mogelijke normale export, gepaard met afzet van overschotten op de binnenlandse markt met behulp van subsidies.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1960-06-02

Koelhuisboter voor Nederlandse consumenten?

(Van onze Haagse redactie)

Naar verluidt is er al zoveel onverkoopbare boter in de Nederlandse koelhuizen opgeslagen, dat er hooguit nog plaats is voor de overschotten van de komende 14 dagen, die tegen de op de garantieprijs afgestemde bodemprijs naar het voedselvoorzienings in- en verkoopbureau afvloeien.

Blijkens een informatie, die minister Marijnen woensdagmorgen aan het Tweede Kamerlid de heer Borst (C. P.N.) hierover heeft gegeven, was de voorraad op 21 mei naar schatting 12.000 pond en deze voorraad achtte de minister niet normaal of zelfs zodanig dat het opportuun

moest worden geacht het *Produktschap voor Zuivel* te verzoeken maatregelen te nemen. Deze maatregelen zouden moeten betreffen de bevordering van de binnenlandse afzet van boter door een prijsverlaging die wellicht gelijk zou staan met de exportsubsidie naar Engeland ad. 60 cent per kilo.

De verwachting was, dat eerst half juni met de ruiming van de voorraad koelhuisboter tegen verlaagde prijs op de binnenlandse markt zou moeten worden begonnen. Al werd de top in de melkproductie in april al bereikt, toch laat het zich wel aanzien, dat thans eerder met de ruiming moet worden begonnen. Een subsidie van 60 cent per kilo voor boter die naar Engeland wordt uitgevoerd heeft de verkoop niet noemenswaard gestimuleerd.

Leeuwarder Courant 1960-06-07

Exporttoeslag op boter verhoogd

Het Produktschap voor Zuivel heeft de toeslag op geëxporteerde boter met ingang van 3 Juni verhoogd van 60 tot 70 cent per kilo. Voor de export naar Engeland heeft deze verhoging terugwerkende kracht tot 29 mei. Verder zal de toeslag nu ook gelden voor export naar Italië.² De andere EEG-landen blijven van de regeling uitgezonderd. Engeland is op het ogenblik voor onze boter de enige exportmarkt van enige betekenis. Als indertijd niet tot de toeslag van 60 cent was besloten, dan zou, naar het oordeel van het *Produktschap voor Zuivel* ook deze export geheel zijn weggevallen.

Wat de binnenlandse markt betreft had het Produktschap aanvankelijk overwogen, maatregelen te gaan nemen voor de koelhuisboter als tenminste 10.000 ton bij het voedselvoorzienings *In- en Verkoopbureau voor Zuivelproducten* zou zijn ingeleverd. Men is nu echter meer geneigd te zijner tijd maatregelen te nemen voor de verse boter. Tot nu toe is bij het VIB³ IVZ ongeveer 8000 ton ingeleverd. De door de handel zelf in de koelhuizen opgeslagen hoeveelheid bedraagt nu naar schatting ruim 16.000 ton, er is de laatste weken 1500 á 1800 ton per week opgeslagen.

De afzet van verse boter in het binnenland is wel iets hoger dan de afgelopen winter, maar het herstel is niet zo groot als men bij het Produktschap verwacht had. De afzet bedroeg dit voorjaar ruim 3200 ton per vierweekse periode, terwijl men op ongeveer 4000 ton gehoopt had.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1960-06-11

Woensdag beslissing over verlaging boterprijs

Om de afzet van boter op de binnenlandse markt te bevorderen zal het bestuur van het Produktschap voor Zuivel hoogstwaarschijnlijk komende woensdag besluiten tot verlaging van de consumptieprijs voor boter. Dit besluit zal worden benomen aan de hand van een advies, dat door de botercommissie van het produktschap is opgesteld, en dat de omvang van de prijs-

2 Merk op dat Italië een van de deelnemende landen binnen de EEG is waar nog een exprt subsidie voor wordt verstrekt! Deze zou vier jaar later, per 1 nov. 1964, bij het ingaan van nieuwe EEG regelgeving gaan vervallen. (ZHN.)

3 VIB is per 7 juli 1958 de opvolger van IVZ

verlaging in het midden laat, omdat hierover in de commissie geen eenstemmigheid zou bestaan.

De voorraad boter in de koelhuizen stijgt nog steeds. Bij de particuliere handel was al op 28 mei 13.775 ton boter aanwezig en de voorraad iedere week met een kleine 2000 ton toeneemt.⁴

Bij 't voedselvoorzienings- in- en verkoopbureau (V.I.B. was op 4 juni een voorraad van 10.490 ton boter opgeslagen. In de kringen van het zuivelschap is men echter bepaald niet van oordeel, dat van een panieksituatie gesproken kan worden. Het is normaal, aldus redeneert men, dat in het seizoen waarin de melkaanvoer het grootst is, een deel van die boter in de koelhuizen wordt opgeslagen, die dan weer op de markt wordt gebracht in de wintermaanden, wanneer de melkaanvoer geringer is. Aanvankelijk had men er over gedacht de bij het V.I.B. ingeleverde boter als koelhuisboter op de markt te brengen, doch thans zou men in de kringen van het *produktschap voor zuivel* er de voorkeur aan geven voor de verse boter een lagere prijs vast te stellen.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1960-06-16

Verhoogde voorschotten op melkgarantie

DEN HAAG, 14-6. Minister Marijnen heeft besloten de doorlopende voorschotten, die de melkveehouders ontvangen op de hun krachtens de melkgarantieregeling voor het jaar 1959-1960 toekomende gelden, te verhogen. De lage opbrengst van de melk heeft hem hiertoe aanleiding gegeven.

De voorschotten bedroegen tot nu toe een gulden per 100 kg. melk plus een kwartje per procent vet per 100 kg. melk. Zij worden nu, met terugwerkende kracht tot het begin van het melkprijsjaar (8 november 1959), *f* 1,50 per 100 kg. melk plus 40 cent per procent vet per 100 kg. Dat betekent, dat het totale voorschot per kilogram melk van twee tot drie procent verhoogd wordt.

Het bedrag van de verhoging over het reeds verstreken deel van het melkprijsjaar zal nog deze week naar de zuivelfabrieken worden gezonden, ter doorbetaling aan de veehouders.

Leeuwarder Courant, 1960-06-16

Groter nadelig saldo LEF - melkgarantie

In een brief aan de Tweede Kamer deelt de minister van Landbouw mee, dat het nadelige saldo van het *landbouwegalisatiefonds* over 1960, in tegenstelling tot de raming van 1 januari op *f* 309.723.000 per 1 april geraamd moest worden op *f* 370.889.000.

Het verschil van *f* 60.966.000 wordt volgens de toelichting voornamelijk veroorzaakt door een verhoging van de melkgarantie met *f* 75 miljoen tot *f* 275 miljoen aangezien de gemiddelde

⁴ Was in verslag in pond aangegeven; mogelijk worden tonnen bedoeld. (ZHN.)

opbrengst per honderd kilogram melk thans wordt geschat op f23,40 bij een garantieprijs van f28.90 voor 5 miljard kilogram.

In andere sectoren, zoals voor suiker en walvisvaart, worden de nadelige saldi thans lager geraamd, zodat het verschil van 60 miljoen gulden met de raming van begin 1960 overblijft.

Zeeuwsch Dagblad, 1960-06-17

Boterhandel speculeert op prijsverlaging

Boter-kwartje weegt mr. Marijnen zwaar

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG - Een ontijdig uitgelekt bericht over de boterprijs heeft de minister van landbouw, mr. Marijnen in een dwangpositie gebracht. In een besloten vergadering heeft het *Produktschap voor Zuivel* woensdag maatregelen voorbereid om de boter op de binnenlandse markt een kwartje per pakje goedkoper te brengen. Een dergelijk besluit behoeft de goedkeuring van de minister van landbouw.

Gisteren is het bericht over de komende prijsverlaging bekend geworden en is een acute staking van de boterhandel opgetreden.

De minister kan dan ook moeilijk iets anders doen dan de prijsverlaging goedkeuren, hetgeen voor hem niet aangenaam is zo kort na de beantwoording van vragen van het Tweede Kamerlid de heer Borst.

Vorige maand nog deelde de minister in antwoord op deze vragen mee dat de prijsverlaging van boter niet op komst was.

Uitstel?

De minister schijnt nog van mening te zijn dat prijsverlaging op dit ogenblik niet noodzakelijk is. Wel is de voorraad boter in de koelhuizen nu gestegen tot 18.000 ton, maar alarmerend noemt men dit nog niet. De vooruitzichten voor de afzet zijn evenwel ongunstig en het produktschap heeft zijn besluit grotendeels op deze grond genomen.

De goedkeuring van het departement is gisteren nog niet afgekomen en dat de minister wel gaarne enige tijd voor beraad zou wensen, ligt aan de financiële consequenties. Een lagere boterprijs betekent dat de melk minder gaat opbrengen en dat dus meer geld bij de *melkgarantieprijs* moet, geld dat uit de schatkist moet komen. Gisteren nog liet de herziene raming van het *Landbouwegalisatiefonds* zien dat er voor 1960 in die garantieprijs 75 miljoen gulden meer bij moet dan was geschat. Hoeveel gaat deze boteroperatie kosten? Het spreekt, dat de minister van financiën daar zeker benieuwd naar zal zijn.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1960-06-20

Toeslag op boter Consumentenprijs kan omlaag

DEN HAAG, 17-6. Naar het A. N.P. verneemt heeft minister Marijnen vandaag in de late namiddag zijn goedkeuring gegeven aan het besluit van het productschap voor Zuivel, op de voor de binnenlandse markt bestemde boter een toeslag uit het *zuivelfonds* te geven van een gulden per kilogram. De beslissing van de minister is telefonisch aan het productschap meegegeeld. Het productschap heeft daardoor nog vandaag circulaire aan de betrokkenen kunnen zenden, zodat de door de toeslag mogelijk gemaakte verlaging van de consumentenprijs maandag al kunnen ingaan.

Zeeuwsch Dagblad, 1960-07-01

Lage prijs van korte duur

‘Botertje tot de boom en volle pakhuizen’

Door onze agrarische medewerker

De lucht heeft er de laatste week wel vaak dreigend uit gezien, maar regen is er zo goed als niet gevallen. De waterstand in de rivieren is laag en de waterleidingbedrijven moeten op uiterste zuinigheid, bij het waterverbruik aandringen. Als de stedeling en de forens hun tuintje al niet meer mogen sproeien, hoe moet dan de toestand op het boerenland wel worden? Zal 1960 weer zo droog worden als 1959? Het ziet er wel naar uit!

Overigens heeft die droogte van vorig jaar onze boeren meer voordeel dan schade gebracht, al zijn er natuurlijk groepen boeren op het lichte zand geweest die inderdaad een zware tol aan de droogte hebben moeten betalen. Verreweg de meerderheid heeft echter ontdekt dat zonnig droog weer in ons lage land de grasgroei slechts weinig doet verminderen, doch de kwaliteit belangrijk doet verbeteren. Vandaar dat men op het ogenblik geen vrees hoort uiten over het uitblijven van de regen.

Het is wel zeer merkwaardig dat in bijna alle landen van West-Europa het droge jaar is gevolgd door een zeer grote melkproductie, waardoor in tegenstelling met het voorjaar van 1959, thans de pakhuizen in Engeland, Duitsland, België en Frankrijk en natuurlijk niet te vergeten in ons eigen land stampvol liggen met boter. Het enige land dat hierop een uitzondering maakt is Denemarken, waar de droge zomer en de nawerking daarvan tot op de huidige dag inderdaad een duidelijke daling van de melkaanvoer hebben veroorzaakt. De Deense melkproductie ligt op het moment 1 pct. lager dan vorig jaar, terwijl de Nederlandse integendeel 7 pct. hoger ligt.

Te veel

Maar de Engelsen hebben een botervoorraad van 50.000 ton en de **Duitsers** van 40.000 ton, wat belangrijk meer is dan deze landen normaal in het midden van het jaar bezitten. Gelukkig neemt de Engelse voorraad met een 1000 ton per week af (ook al door de beperkte **Deense** aanvoer) maar de Duitsers weten niet goed wat ze moeten beginnen met de 30.000 ton boter die nog uit de winterproductie afkomstig is en waarvoor het publiek thans niet veel belang-

stelling toont. Het ziet er naar uit dat de Duitse regering binnenkort deze oude boter, die inderdaad koelhuisboter is, met subsidie zal moeten wegwerken

En in Nederland

Als in ons eigen land op het ogenblik boter met een zware subsidie wordt verkocht, dan betreft dit geen echte koelhuisboter maar integendeel het verse produkt, al is dat dan enkele weken in het koelhuis opgeslagen geweest. Half april bedroeg de botervoorraad bij het V.I.B. (dat is het regeringsbureau dat moeilijk te plaatsen voorraden landbouwprodukten van de producenten overneemt) nog geen 250 ton. Twee maanden later was die voorraad opgelopen tot 14.000 ton terwijl er bovendien nog 4.000 ton voor rekening van het particuliere bedrijfsleven lag opgeslagen. Oude koelhuisboter is in Nederland dus niet aanwezig.

Het was de snelle toeneming van de voorraden, die er toe deed besluiten de kleinhandelsprijs van de boter met een gulden te subsidiëren. De bedoeling daarvan is uitsluitend de aangroei van de voorraden te remmen en zo mogelijk zelfs de voorraden te doen slinken. Maar het is niet nodig de gehele botervoorraad te liquideren, want dat zou ons later in het jaar in grote moeilijkheden kunnen brengen.

Londen koopt

Het ziet er naar uit, dat reeds in de eerste week van de nieuwe regeling het beoogde effect is bereikt. Er is nl. geen boter meer voor inlevering aangeboden!

Dit is echter mede het gevolg van de gebeurtenissen op de Londense markt, die een plotseling sterk toegenomen vraag naar de Nederlandse boter hebben veroorzaakt. De Denen en de Nieuwzeelanders, die maanden lang tegen telkens lagere prijzen hebben verkocht en die daardoor ook de prijs van de Nederlandse boter naar omlaag trokken, hebben plotseling hun prijs met 10 shilling per cwt. (ongeveer een dubbeltje per kg.) verhoogd en dat was juist op het moment dat Nederland zijn subsidie die op boter voor Engeland van 60 op 70 cent had gebracht.

Onze boter werd dus een dubbeltje goedkoper, tegen de Deense een dubbeltje duurder. Het gevolg was dat de Nederlandse boter het goedkoopst werd en dit veroorzaakte dat de uitvoer van de ene week op de andere opliep tot meer dan het vijfvoudige, nl. van nog geen 200 ton tot 1000 ton. J.1. dinsdag hebben de Denen nogmaals hun prijs verhoogd met 10 shilling, zodat Nederland nu pl.m. 10 cent onder de wereldmarkt ligt. Te verwachten is dus, dat de exportsubsidie zal worden verminderd.

De exporteurs zien aldus weer nieuwe perspectieven, terwijl de binnenlandse handel grote aankopen deed om de te verwachten sterk toenemende vraag te kunnen opvangen. Vandaar dat er geen boter meer voor inlevering werd aangemeld; integendeel, de handel kan de vraag haast niet bijhouden.

Krachttoer

Indien deze verhoudingen enige weken zo blijven, zal de botervoorraad vrij spoedig zijn geslonken tot een hoeveelheid die geen overmatige last meer betekent. Het kan zelfs zijn, dat het op een gegeven moment noodzakelijk zal worden het verbruik te remmen en dat zal dan gebeuren door de subsidie te verminderen. Wij voorspellen onze lezers dan ook geen constante boterprijs gedurende lange tijd. De huidige toestand moet men zien als een krachttoer, die net te lang kan en mag worden volgehouden.

Zet de droogte door, dan zal er alle reden zijn om een flinke botervoorraad achter de hand te houden ten ende te voorkomen dat in het najaar de boter weer zo duur wordt als een jaar gele-

den. De gebruiker heeft meer belang bij een constante, matige prijs dan bij afwisselend spotkoopjes en onbetaalbare prijzen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1960-08-11

Minister Marijnen om onderhoud gevraagd

Produktschap zuivel niet eens met prijsbeleid

Bedrijven krijgen niet voldoende armslag

(Van onze Haagse redactie)

Het bestuur van het *produktschap voor zuivel* heeft zich woensdag unaniem akkoord verklaard met het preadvies van een commissie uit het bestuur, waarin kritiek wordt geleverd op het beleid van de overheid ten aanzien van de prijzen van de consumptiemelk. Het preadvies was uitgebracht naar aanleiding van de brief van de *Vereniging voor Zuivelindustrie en Melkhygiëne* (V.V.Z.M.), waarin ter verhoging van de fabrieks- en distributiemarges wordt gevraagd de heffingen onmiddellijk te verlagen en een deel van de heffingen te reserveren.

De commissie zegt in haar preadvies, dat zij na een nauwkeurige analyse van de stand van zaken ten aanzien van de consumptiemelkprijzen tot de conclusie is gekomen, dat de huidige door de overheid toegepaste stringente prijsbewaking aan de bedrijven geen armslag geeft voor de uitvoering van wensen en eisen op het gebied van kwaliteitsverbetering, research en mede daaruit voortvloeiende aanpassing der bedrijfsinrichting. De nadelige gevolgen hiervan wreken zich steeds meer en doen zich des te sterker gevoelen waar de indruk bestaat, dat de consumptiemelkbedrijven door het ingrijpen van de overheid zwaarder worden getroffen dan andere bedrijfstakken, aldus het preadvies.

Het bestuur van het produktschap besloot woensdag een brief te schrijven aan de minister van landbouw en visserij met het verzoek over dit onderwerp eens uitvoerig met de bewindsman van gedachten te zullen mogen wisselen.

Met de commissie was het bestuur van het produktschap het eens, dat er bij de overheid ten sterkste moet worden aangedrongen op een soepeler houding ten aanzien van de consumptiemelkprijzen teneinde een zodanig bedrijfseconomisch klimaat te scheppen, dat een gezonde ontwikkeling van het consumptiemelkbedrijf gewaarborgd is.

De stemmen staakten (zeven tegen zeven) in het produktschap ten aanzien van een verder deel van het preadvies. In dit deel wordt gezegd, dat indien de overheid aan deze gerechtvaardigde verlangens van het bedrijfsleven ook thans geen gehoor zou geven, een deel van de commissie op het standpunt staat, dat het voorstel van de V.V.Z.M. uitgangspunt zou kunnen zijn voor een mogelijke regeling, inhoudende, dat na verloop van een jaar wordt nagegaan wat de gemiddelde werkelijke kosten zijn geweest ten opzichte van de marges. Het verschil zou uit het *zuivelfonds* kunnen worden betaald.

Voorraad koelhuisboter groeit snel

(van onze Haagse correspondent)

De voorraad boter in de koelhuizen steeg in de week van 7 tot 14 augustus, de laatste waarover officiële cijfers beschikbaar zijn, tot 16 miljoen kilogram. De gunstige weersomstandigheden veroorzaken een boteroverschot dat veel hoger ligt dan vorig jaar. Wekelijks wordt op het ogenblik ongeveer 900 ton ingeslagen, tegenover circa 130 ton in de overeenkomstige weken van het vorig jaar.

Een der bestuursleden van het Produktschap voor zuivel, de heer S. van der Ploeg, vroeg vanochtend in de openbare vergadering van dit Produktschap of de enorme voorraden geen aanleiding zijn om koelhuisboter op de markt te gaan brengen, althans de uitgifte voor te bereiden.

Ir. J. B. Ritzema van Ikema verzette zich daar onmiddellijk tegen. Hij achtte de noodzaak nog niet aanwezig

Voorts wees hij erop, evenals enkele andere bestuursleden, dat boterproblemen in besloten vergaderingen van het produktschap plegen te worden behandeld.

[.....] (zie onder)

Leeuwarder Courant 1960-08-25

Zuivelschap stuurt minister brief over zuivel in EEG

Afzetproblemen in besloten vergadering

(Van onze Haagse korrespondent)

Het *Produktschap voor Zuivel* heeft in zijn woensdag gehouden openbare vergadering besloten in een brief aan de minister van Landbouw en Visserij zijn bezorgdheid uit te spreken over de **voorstellen voor een gemeenschappelijk zuivelbeleid**, zoals deze thans in definitieve vorm door de commissie van de *Europese Economische Gemeenschap* aan de raad van ministers zijn voorgelegd.

Deze bezorgdheid van het produktschap is toe te schrijven aan het feit, dat de ontwerpvoorstellen ten aanzien van het eindstadium van de gemeenschappelijke melkveehouderij, zuivelindustrie en -handel van wezenlijk belang zijn, niet zodanig zijn geformuleerd dat een werk-schema is ontstaan, waarop de Nederlandse zuivel zich voor de toekomst met vol vertrouwen kan oriënteren. De voorstellen van de kommissie betreffende de overgangperiode acht het produktschap op enkele punten voor het Nederlandse zuivelbedrijfsleven niet acceptabel.

Geen enkele der aanwezige bestuursleden had over de voorgestelde tekst van de brief een opmerking te maken. Ook konden zij zich verenigen met de bij de brief gevoegde bijlage, waarin het produktschap zich min of meer distancieert van de kritiek van de margarine-, vetten- en oliënssector op de voorstellen voor het gemeenschappelijk zuivelbeleid.

Wel zegde de voorzitter, Ir. B. van Dam, op een vraag van een der leden toe een bespreking te bevorderen van de kwestie van de verhoging van het vetgehalte van de melk tot drie procent - dat wordt Europees normaal geacht - tegen een nader te bepalen vetwaarde.

Afzetproblemen

Vrij uitvoerig is van gedachten gewisseld over het al of niet wenselijke van openbaarheid van de besprekingen van het produktschap over afzetproblemen. De heer S. van der Ploeg (ANAB) vroeg namelijk of, nu de warme dagen wel voorbij zullen zijn, niet begonnen moet worden met de verkoop van koelhuisboter. De voorzitter wilde deze kwestie het liefst bespreken in een besloten vergadering, aangezien er zoveel commerciële belangen en belangen van handelspolitiek mee gemoeid zijn. De heer Van der Ploeg was voor openbaarheid. Tenslotte bleek, dat het produktschap voor zuivel een gedetailleerde bespreking het liefst in eigen kring hield, maar wel prijs stelde op publicatie van de conclusies, waartoe men zou komen.

Zeeuwsch Dagblad, 1960-08-26

Directeur-generaal van volksgezondheid:

Tienduizenden lijden al aan Planta-ziekte

Een slachtoffer at slechts één pakje

Van een onzer verslaggevers

DEN HAAG - Het totaal aantal ziektegevallen, dat wordt toegeschreven aan het gebruik van de nieuwe Planta-margarine is opgelopen tot dertig à veertigduizend. Een klein deel hiervan is inmiddels weer hersteld.

Nadat, zoals wij gisteren meldden, de uitslag in het oosten was doorgedrongen, is zij nu ook in de noordelijke provincies terecht gekomen. Dit wordt, naar de medici aannemen, verklaard uit het feit, dat de distributie van de nieuwe Planta, die ongeveer drie weken geleden begon, niet direct het hele land heeft bestreken.

Tien dagen

De artsen hebben er bovendien uit kunnen opmaken, dat er een latente periode in deze vergiftigingsverschijnselen optreedt, waardoor na het gebruiken van de nieuwe Planta een dag of tien verstrijkt, waarin niets gebeurt. Zou het een infectieziekte zijn, dan zou men kunnen spreken van de incubatietijd.

Zelfde bron

Bij de ziektegevallen werden aanvankelijk enige geconstateerd, die geen Planta gebruikt zouden hebben. Later bleek, dat bij verblijf bij familie of kennissen wel degelijk de gewraakte margarine was gegeten.

In één geval in Rotterdam had een patiënt slechts één pakje nieuwe Planta in huis gehad, waarna hij weer was teruggegaan op oude Planta, omdat de leverancier nog geen voorraad had.

Verklaring

In een verklaring, die gisteren door de directeur-generaal van de volksgezondheid, prof. dr. P. Muntendam in Den Haag is afgelegd zei hij:

In ons land hebben zich naar schatting enige tienduizenden gevallen van huidziekte voorgedaan. Bij het overgrote deel van de patiënten zijn de ziekteverschijnselen opgetreden na het gebruik van Planta in de nieuwe samenstelling.

In de vergadering, waar deze verklaring werd afgelegd, waren aanwezig de geneeskundige en farmaceutische inspecteurs, de directeur van de GG en GD van Rotterdam, de voorzitter van de gezondheidsraad en de directie van de N.V. Van den Bergh en Jurgens, vergezeld van hun wetenschappelijke medewerkers op bacteriologisch, biologisch en scheikundig gebied.

„Goedaardig”

In de vergadering is uitvoerig gesproken over de bewuste ziekte. In zijn mededeling noemde prof. Muntendam de ziektegevallen van de laatste dagen over het algemeen van een goedaardig karakter, hoewel in een beperkt aantal gevallen de ziekte een ernstig verloop heeft genomen.

Onderzoek

De fabrikant heeft de margarine Planta met rode opdruk reeds uit de handel genomen. Het wetenschappelijk onderzoek naar de aard van de ziekte en naar het mogelijk verband tussen het optreden van de ziekte en het nuttigen van Planta met rode opdruk wordt door alle betrokken instanties onder leiding van de directeur-generaal met kracht voortgezet, aldus de mededeling van prof. Muntendam.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1960-09-02

Planta-affaire stimuleert de verkoop van boter⁵

(Van onze Haagse redactie)

De Planta-affaire heeft ertoe geleid, dat het publiek de laatste dagen ondanks het feit, dat de in opspraak gekomen margarine geheel uit de circulatie is genomen, in grote mate is overgegaan tot het kopen van boter, die op het ogenblik tegen een redelijke prijs verkrijgbaar is. Bij sommige winkeliers in zuivelprodukten werd verklaard, dat bij hen de verkoop van boter deze week zelfs met 50 procent is toegenomen. Ook bij de Vereniging van de Groothandel in Boter bestaat de indruk, dat de boterverkoop is gestegen. Men beschikt daar echter nog niet over exacte cijfers.

Toch maakt men zich bij de boterhandel geen illusies. Men verwacht, dat het publiek straks als de Planta-zaak enigszins is geluwd, weer op de margarine zal overgaan. In elk geval zal de stijgende boterconsumptie, die thans te constateren is, de botervoorraden weinig verminderen. Bij het V.I.B. is thans een voorraad van 18.000 ton opgeslagen. De melkproductie loopt als gevolg van seizoensinvloeden wel terug, maar blijft toch nog hoog. De boterproductie is dan ook 30 pct. groter dan vorig jaar. In de kringen van het *Produktschap voor Zuivel* is men dan

5 Uit diverse kranten blijkt dat er behoorlijke paniek was. Door de officiële publikatie op zaterdagmiddag, waren de kranten nipt in de gelegenheid op het nieuws te plaatsen. De radio en televisie namen de taak van de pers over.

Er werd echter slecht geluisterd, wat ook niet zó gemakkelijk was, er moesten namelijk nummers onthouden voor opgeschreven worden die werden genoemd. De mensen brachten massaal alle reeds gekochte margarine terug naar de winkel, en kochten voor alle zekerheid geen andere margarine maar roomboter. Met het gevolg dat deze op raakte en uit de normale nieuwe aanwas niet kon worden aangevuld.....(Zie couranten aug./sept. 1960)

ook van oordeel, dat maatregelen nodig blijven om een afzet voor deze overtollige boter te verkrijgen. - (Zie ook [knipsel 1964-03-21](#) over aansprakelijkheid Unilever – bij 1964)

Zeeuwsch Dagblad, 1960-09-03

Kamerlid Vredeling vraagt:

Koelhuisboter op de markt

(Eigen nieuwsdienst)

DEN HAAG. - Het socialistische Tweede-kamerlid H. Vredeling, heeft minister Marijnen gevraagd of hij – **om de huidige botercrisis op te lossen** - bereid is goedkope koelhuisboter ter beschikking te stellen. Als dat niet het geval is, dan zou de heer Vredeling willen weten op welke manier de minister dan wel denkt de moeilijkheden het hoofd te bieden.

De heer Vredeling heeft de minister verder onder andere gevraagd, of hij kan bevestigen, dat de botervoorraden in de **Westeuropese landen** op het ogenblik de 200000 ton ruim hebben overschreden, terwijl deze voorraden op het overeenkomstige tijdstip in het ongunstige zuiveljaar 1958 „slechts’ 175.000 ton bedroegen. Ook wil hij weten of in Nederland op het ogenblik 16.000 ton koelhuisboter voorraad is

Zeeuwsch Dagblad, 1960-09-05

Exporttoeslag op boter verhoogd

DEN HAAG. - De toeslag op geëxporteerde boter is met een stuiver verhoogd tot een gulden. Voor Engeland geldt deze verhoging met terugwerkende kracht tot 28 augustus, voor Italië en andere landen buiten de E.E.G. is zij ingegaan op 1 september.

Bij het V.I.B., het voedselvoorzienings- en verkoopbureau, is thans tussen de 12.000 en 13.000 ton boter ingeleverd. Daarenboven is nog circa 4.000 ton boter door de handel opgeslagen. Het produktschap zuivel acht de totale hoeveelheid opgeslagen boter normaal voor de tijd van het jaar.

Zeeuwsch Dagblad, 1960-09-08

Ook Produktschap:

Koelhuisboter op de markt

Eigen nieuwsdienst

DEN HAAG, - Het *produktschap voor zuivel* zal de regering adviseren koelhuisboter uit de voorraden van het *Voedselvoorzienings in- en verkoopbureau* (VIB) op de markt te brengen.

Het gaat in eerste instantie om een partij van achtduizend ton. Is die verkocht dan zal het produktschap bekijken of het nodig is de overblijvende hoeveelheid bij inschrijving te verkopen. Op de boter van het VIB wordt, bij ompakking in kleinverpakking, dezelfde toeslag van tachtig cent per kilo gegeven als op de verse boter voor de binnenlandse markt, zo stelt het produktschap zich voor.

Ook de industrie en grootverbruikers die de koelhuisboter van het VIB in grootverpakking afnemen zouden van de toeslag kunnen profiteren, voorlopig tot een hoeveelheid van tweeduizend ton, die boven de partij van achtduizend ton komt. Op verse boter in grootverpakking wordt de toeslag niet gegeven, iets wat bij de industriële verwerkers nogal wat ontevredenheid heeft gewekt.

De boter die niet naar de industrie of de grootverbruikers gaat, moet vier weken na verkoop door het VIB, zijn omgepakt in wikkels met de opdruk „koelhuisboter”, aldus het produktschap.

De botercommissie van het produktschap heeft uitgerekend, dat een extra boterafzet van zes- tot zevenhonderd ton per week nodig is om het nieuwe produktieseizoen zonder koelhuisvoorraden te kunnen beginnen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1960-09-13

Op advies *produktschap zuivel*

Verse botervoorraad wordt op binnenlandse markt gebracht

Om aan gestegen vraag te voldoen

In een maandag gehouden extra vergadering heeft het bestuur van het *produktschap voor zuivel* de vraag onder ogen gezien wat er gedaan moet worden om te voorzien in de op dit moment sterk gestegen vraag naar boter, aldus is namens dit bestuur meegedeeld. Het bestuur meent, rekening houdend met de verwachtingen ten aanzien van de produktie en de afzet in de eerstkomende weken, dat - mede met het oog op reeds aangegane exportverplichtingen - op zeer korte termijn gezorgd moet worden voor een noodzakelijke aanvulling van de uit de normale produktie beschikbaar komende hoeveelheden boter, zodat aan de sterke vraag van de binnenlandse consument naar boter ten volle kan worden voldaan.

Hiermede is ook overwogen, dat moet worden voorkomen, dat als gevolg van een zekere, momentele schaarste aan boter op de binnenlandse markt, de boterprijs zal stijgen. Het bestuur heeft de minister van landbouw en visserij geadviseerd: 1 Het kwantum van 1500 ton verse boter, waarover het voedselvoorzienings in- en verkoopbureau V.I.B. nog beschikt, voor afzet in het binnenland beschikbaar te stellen tegen een afgifteprijs, die correspondeert met de huidige binnenlandse boterprijs. 2. Zo nodig koelhuisboter uit de voorraden van het voedselvoorzienings in- en verkoopbureau ter beschikking van de handel te stellen. Hieromtrent zal - zo stelt het bestuur voor - dan een dagelijks contact tussen het ministerie van landbouw en visserij en het produktschap voor zuivel moeten plaatshebben, teneinde te bepalen op welk tijdstip en tegen welke prijs de koelhuisboter moet worden prijsgegeven.

Deze maatregelen zullen, naar de verwachting van het bestuur van het produktschap voor zuivel, er toe leiden dat van nu af voldoende boter voor het binnenland beschikbaar zal zijn om aan de behoefte van de consument te voldoen. „De minister van landbouw en visserij heeft zich tijdens een maandagavond gehouden bespreking met deze voorstellen van het produktschap voor zuivel kunnen verenigen”, aldus de woordvoerder van het produktschap voor zuivel

In Nederland werd in 1959 47.500 ton roomboter verkocht tegen 230.000 ton margarine. In 1958 bedroeg de afzet van roomboter in het binnenland 57.000 ton tegen 219.500 ton margarine. Indien men deze cijfers tegen gemiddelde weekomzetten beziet, dan kan men ongeveer nagaan hoe groot op het ogenblik het omstreden kwantum Unilevermargarine (zeventig procent) is, dat op bevel van de officier van justitie te Rotterdam werd geblokkeerd. [.....]

Leeuwarder Courant, 1960-09-22

Mr. Biesheuvel op FNZ-vergadering:

Dorpszuivelcoöperatie moet het kunnen opnemen tegen Unilever

Boer moet snelle uitbreiding melkproductie tegengaan

DEN HAAG, Het bestuur van een dorpszuivelcoöperatie zal dienen te beseffen dat het moet kunnen concurreren tegen de Unilever, en dat dit bij de oude bedrijfsvormen wel heel moeilijk is. Het investeringsbeleid in de zuivelindustrie zal niet moeten worden afgestemd op de situatie van vandaag, maar op de toekomst. Dit zei mr. B. W. Biesheuvel, voorzitter van de Nederlandse CBTB, gister op de algemene vergadering van de FNZ.

Mr. Biesheuvel stemde in met het betoog dat de voorzitter van de FNZ in zijn openingsrede had gehouden voor grotere bedrijfseenheden, concentratie en samenwerking in de coöperatieve zuivelindustrie. Een andere instelling van de nog sterk aan tradities gebonden boerenstand zal nodig zijn.

Het budgettaire argument voor een stellen van de garantieprijs beneden de harder geworden kostprijzen zou op mr. Biesheuvel thans geen indruk maken, gezien de gunstige economische situatie, waarin ons land zich blijkens de miljoenennota bevindt. Twee argumenten voor een losser maken van de binding tussen garantie- en kostprijzen blijven dan nog over: de ontwikkeling in de EEG en het gevaar voor wat de minister na zijn Sas van Gentse rede is gaan noemen het „scheeftrekken” van het bouwplan.

De EEG leidt er inderdaad toe dat wat de kostprijzen betreft een soepel beleid gevoerd moet kunnen worden. De kostprijzen voor de melk zullen in het in november beginnende melkprijsjaar gemiddeld een cent lager liggen dan in het lopende jaar. Mr. Biesheuvel noemde het verheugend dat de melkveehouders er, ondanks de loonsverhogingen, toch in geslaagd zijn met een lagere kostprijs uit de bus te komen, dat is belangrijk voor Nederlands concurrentiepositie en voor de positie van de landbouw in onze nationale samenleving. Hij was het niet eens met die boeren, die alleen bedenkelijk kijken als de kostprijzen lager worden gesteld, niet als ze omhoog gaan.

Als een taak van de individuele veehouder, van de organisaties en van de overheid beschouwde hij het, op kort zicht een te snelle en te ongebreidelde uitbreiding van de melkproduktie te voorkomen. Hij was erkentelijk voor de hulp, die de overheid de boer biedt - voor het melkveehouderijbeleid is voor het nieuwe begrotingsjaar 230 miljoen uitgetrokken - maar hij vond het ook een ongezonde toestand, dat die hulp nodig is. De boeren en hun organisaties zullen al het mogelijke moeten doen om aan die toestand een einde te maken.

De secretaris van de FNZ. dr. E. van de Wiel, deed in deze vergadering een aantal mededelingen over de ontwikkelingen in de zuivelsektor gedurende de laatste maanden. Voor de eerste acht maanden van dit jaar ligt de Nederlandse melkproduktie niet minder dan tien procent boven het niveau van vorig jaar. De afzet van gecondenseerde melk en melkpoeder is bevredigend, die van consumptiemelk, boter en kaas minder bevredigend. De afzet in de consumptiemelksektor, uitgerekend de koffiemelk, is twee procent lager dan vorig jaar.

Het bestuur van de FNZ meent dat doeltreffende maatregelen voor stabilisatie van de boterprijs dienen te worden genomen. Een verhoging van het vetgehalte van de melk, om te beginnen van 2% tot 3 procent. mag nu bepaald niet meer worden uitgesteld.

De minder gunstige gang van zaken op de wereldmarkt, heeft niet nagelaten haar invloed te doen gelden op de hoogte van de voor het melkprijsjaar november 1959/1960 te verwachten melkprijs. De opbrengst van de produkten, na aftrek van de zuivelfondsheffing, kan voor dit jaar geschat worden op *f* 19,20 per 100 kg melk met 3,7 pct vet. De opbrengst heeft vorig jaar bedragen *f* 20,95 en het jaar daarvoor *f* 17,87 per 100 kg melk. Uit het zuivelfonds, waarin dus de opbrengsten van de consumptiemelk zijn verwerkt, is dit melkprijsjaar een uitkering te verwachten van naar schatting *f* 2,925 per 100 kg.

Uitgaande van een melkproduktie van zes miljard kg en van een gegarandeerde hoeveelheid van vijf miljard kg. valt te berekenen dat uit het landbouw-egalisatiefonds - uit overheidsgelden dus - *f* 5,18 per 100 kg afgeleverde melk zal moeten worden bijgepast.

Gemiddeld ontvangt de Nederlandse veehouder voor zijn melk dan *f* 27,30 per 100 kg. De garantieprijs bedroeg *f* 28,90 voor een hoeveelheid van 5 miljard kg. Door deze beperking van de garantie tot vijf miljard kg. ontvangt de melkveehouder dus *f* 1,60 minder dan de garantieprijs.

Indien de schatting van de melkopbrengst juist zou zijn, kan berekend worden dat de veehouder aan het einde van dit melkprijsjaar - na de voorschotuitkeringen uit zuivelfonds en LEF - uit het zuivelfonds nog *f* 1.- en uit het LEF nog *f* 2,20, totaal dus nog *f* 3,20 per 100 kg als nabetaling zal krijgen.

De werknemersorganisaties in de zuivelindustrie hebben enige tijd geleden het verzoek gedaan om met de arbeidstijdverkortung een begin te maken en wel per 1 november. De FNZ staat tegenover een verkortung van de werkweek bepaald niet afwijzend en zal In eigen kring door deskundigen laten nagaan hoe de moeilijkheden het beste ondervangen kunnen worden.

Boterkrisis is in Europa: oorlog?

(Van onze landbouwredaktenr)

Op het eind van de zomer is de botersituatie slechter dan ooit. Overal hopen de overschotten boter zich op, terwijl de voorraden, die in Nederland zijn ingeleverd of op het punt staan ingeleverd te worden bij het VIB de 18.000 ton overschrijden. Voor Nederland is deze voorraad niet bijzonder hoog in vergelijking met andere jaren. die grote boteroverschotten te zien gaven. In Europees verband zijn de voorraden echter hoger dan ooit. Geschat wordt dat er meer dan 200.000 ton boter in Europa ligt opgeslagen. Dat is meer dan in het crisisjaar 1958.

De recente dalingen van de boterprijs op de enige vrije botermarkt ter wereld, die van Londen, hebben de Denen in een soort paniekstemming gebracht, waarbij ze heftige verwijten doen aan drie EEG-landen. Nederland. Frankrijk en België. hoewel ze bijvoorbeeld de grote exporten van Polen maar onbesproken laten. In kringen van de Nederlandse boterexport meent men, dat Denemarken nu „oorlog” wil op de botermarkt.

Een aanvankelijk voorgestelde verlaging van de prijs van Nederlandse boter op de Londense markt van twintig cent is deze week niet doorgegaan en tot vijf cent beperkt gebleven. In de boterhandel hoopt men nu, dat het produktschap voor zuivel en de minister snel zullen besluiten tot het beschikbaar stellen van koelhuisboter voor de buitengewoon lage prijs van zestig cent per pakje. Dit had reeds eerder moeten gebeuren, zo meent men, doch het zal wel eind september worden voor een dergelijke maatregel uitgevoerd zal worden

Het Tweede Kamerlid ir. H. Vredeling (PvdA) heeft aan minister Marijnen vragen gesteld over de huidige boterkrisis. Hij wil weten wat de minister van plan is te doen en dringt aan op het beschikbaar stellen van goedkope koelhuisboter.

Zeeuwsch Dagblad, 1960-09-24

Minister Marijnen:

Geen goedkope koelhuisboter (Planta-affaire)

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG - Het Planta-drama heeft geleid tot een sterk verhoogde vraag naar boter in ons land. Of deze verhoogde vraag blijvend is moet nog worden afgewacht, zo deelt minister Marijnen mee in antwoord op schriftelijke vragen van het Tweede-Kamerlid Borst (C.P.N). De voedselvoorziening maakt het op dit moment niet nodig over te gaan tot het beschikbaar stellen van koelhuisboter tegen een prijs die lager is dan de huidige prijs van verse boter.

Uit de antwoorden die de minister op schriftelijke vragen van het Tweede Kamerlid Vredeling (soc.) heeft gegeven, blijkt dat er thans ongeveer dertienduizend ton koelhuisboter is opgeslagen. Aan het begin van deze maand bedroeg de voorraad ongeveer negentienduizend ton.

De afnemering van de voorraad is naast de sterk gestegen vraag in het binnenland ook het gevolg van een stijging van de export.

Het zal van de verdere situatie afhangen wanneer en tegen welke prijs de voorraden koelhuisboter zullen worden geruimd, aldus de minister.

Zeeuwsch Dagblad, 1960-10-05

Heffing op melk te hoog geacht

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG. - Vrijwel alle consumptiemelkbedrijven van westelijk Nederland hebben zich verenigd in een actie om de heffing op de melk verlaagd te krijgen. Deze heffing is ingesteld bij een beschikking van de minister van landbouw (wegens verschil tussen de basisprijs van de fabriek en de verrekenprijs) en bedraagt f 14.51 per honderd liter melk. Het geld is bestemd voor het *zuivelfonds*.

De bedrijven stellen, dat zij op de losse melk 35 cent per honderd liter en op de flessenmelk 78 cent per honderd liter te kort komen en dat zij daardoor in grote moeilijkheden zijn geraakt. Een commissie, optredende namens de bedrijven, heeft de Dordtse advocaat mr. P. Bijleveld in de arm genomen en in een brief aan het *produkschap voor zuivel* met klem verzocht met ingang van het nieuwe melkprijsjaar de heffingen verlaagd te krijgen (dat is met ingang van 1 november). Zou hieraan niet worden voldaan, dan behouden zij zich het recht voor alle stappen te ondernemen met betrekking tot het betalen van de heffing, die nodig zullen zijn, aldus de brief.

De bedrijven voorzien - indien het tot een conflict komt - onherroepelijk moeilijkheden ten aanzien van de melkvoorziening in het westen. Van de ondernemingen kan niet worden verwacht, dat zij gemiddeld 50 cent per honderd liter melk blijven bijpassen uit eigen middelen, zo menen zij.

Peel en Maas, 1960-10-08

Koelhuisboter prijs komt dicht bij verse boter

Het ziet er naar uit, dat wanneer er binnenkort koelhuisboter op de markt komt, de prijs daarvan niet veel lager zal liggen dan die van verse boter.

Na urenlange discussies is het bestuur van het Productschap voor Zuivel nog niet tot een beslissing gekomen.

Bij wijze van compromis zou men de toeslag voor verse boter slechts met 10 cent per kilo verlagen en het prijsverschil tussen de verse en de koelhuisboter stellen op 30 cent per kilo, dus slechts 7,5 ct, per pakje.

Ter vergadering bleek, dat de minister van Landbouw en Visserij, mr Marijnen een prijsverschil van 12 ct per kilo of 3 ct per pakje in de gedachte heeft.

De kwestie - het Productschap wil de koelhuisboter in elk geval zo spoedig mogelijk op de markt brengen - zal heden zaterdag verder behandeld worden in een nieuwe vergadering van het Productschap te Utrecht.

Advies landbouwschap genegeerd

Minister Marijnen verlaagt de garantieprijs voor melk

Verhoging consumentenprijs kan tot 1 cent worden beperkt

(Van onze Haagse redactie)

De minister van landbouw en visserij, mr. V. G. M. Marijnen, heeft thans het voor het oogstjaar 1960/61 ontwikkelde. Complex van garantieregelingen in een nota bij de Tweede Kamer ingediend. Op grond van de lagere kostprijzen heeft de minister een aantal garantieprijsen lager gesteld dan het landbouwschap heeft geadviseerd. Voor de melk is de minimum-garantieprijs bepaald op f 28.30 per 100 kg melk met 3,7 procent vet. In het melkprijsjaar 1959/60 was de prijs f 28.90. De gegarandeerde hoeveelheid melk is evenals vorig jaar weer bepaald op 5 miljard kg. De minister heeft dus niet voldaan aan de wens van het *landbouwschap*, dat had geadviseerd de garantieprijs vast te stellen op f 28,65 en voor een gegarandeerd kwantum van 5.31 miljard kg. melk. De zogenaamde verrekenprijs voor de consumptiemelk en aanverwante produkten is vastgesteld op f 29,40 per 100 kg. melk met 3,7 procent vet (vorig jaar f 30,60).

Op basis van deze (nieuwe) verrekenprijs is het mogelijk, de stijging van de consumentenprijs voor melk, als gevolg van de verhoging van het vetgehalte per 7 november a.s. tot 3 procent, te beperken tot 1 cent per liter. Het landbouwschap had de verrekenprijs bepaald willen zien op f 29,55 per 100 kg melk met 3.7 procent vet.
[....]

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1960-11-17

„Slag in het verweerde gezicht van de boer”

Bestuur van Landbouwschap zeer ontevreden over de garantieprijsen

Sterke afwijking van algemeen prijsbeleid

DEN HAAG, 16-11. Het bestuur van het *landbouwschap* heeft in zijn vandaag gehouden openbare vergadering uiting gegeven aan grote ontevredenheid over de voor het jaar 1960-1961 vastgestelde garantieprijsen. Afkeurende beoordelingen van het regeringsbeleid in dezen, die ook reeds geformuleerd zijn in het op 2 november door het landbouwschap aan de Tweede Kamer gezonden adres, kon men nu uit de mond van verscheidene bestuursleden vernemen. Vooral richtte de kritiek zich tegen het melkprijsbeleid.

De heer Nysingh (K.N.L.C.) noemde het optreden van de minister „bijzonder onsportief” en „een slag in het verweerde gezicht” van de boer van het gemengde bedrijf op de lichte gronden. De heer Oosterhuis (K N.L C.) sprekende over de melkprijs, vroeg zich af waarom de landbouw zijn productiviteitsstijging niet in de prijs mag behouden, terwijl de andere sectoren

van het bedrijfsleven dat wel mogen. De heer Tiggelaar (A.N. A.B.) zei dat met de minister een heel positieve afspraak over dat behoud van productiviteitsstijging gemaakt is. Die afspraak herinnert de minister zich kennelijk niet meer.

Vergelijking met industrielonen

De minister is met zijn garantiebeleid te sterk afgeweken van het algemene prijsbeleid, meende de heer Stokman (Ned. Chr. Landarbeidersbond). Terwijl men in de industrie maar weinig van prijsverlagingen hoort gaan de garantieprijzen voor de landbouw, die toch al een sociale achterstand heeft, wél omlaag. De heer Tuynman (K.N.L.C.) vestigde de aandacht op de financiële eisen, die de overgang van arbeidsintensief naar kapitaalintensief bedrijf aan de boer stelt. Vele jonge boeren, die met een geweldige schuldenlast zijn begonnen, komen nu door het garantiebeleid wel heel moeilijk te zitten.

De heer Mertens (K.N.B.T.B.) was het met de heer Tuynman, die speciaal het oog had op de akkerbouw, wel eens, maar meende toch dat men moeilijker tegen het garantiebeleid voor de akkerbouwprodukten kan ingaan dan tegen dat voor de melk. In de weidegebieden, zo meende hij, zal de melkprijs voor de boer, gezien de beperking van de gegarandeerde hoeveelheid en het „gemillimeter” rond de saldi van het *Zuivelfonds*, in de praktijk wel op 26½ cent komen. Dat betekent dat ook in die gebieden - die een lagere kostprijs hebben dan de lichte gronden - de produktiviteitsruimte er niet uit komt.

ZZ NB 17/11/1960; p. 4/10

Verse boter iets in prijs omhoog

DEN HAAG, 16-11. De verse boter zal met ingang van heden (donderdag) drie à vier cent per pakje duurder worden. De prijs van de koelhuisboter zal onveranderd blijven.

Een en ander is het gevolg van het woensdagmiddag door het bestuur van het produktschap voor Zuivel in besloten vergadering genomen besluit, de toeslag op verse boter voor het binnenland te verlagen van 64 tot 50 cent per kilogram. Aanleiding daartoe is geweest de spanning die zich, zoals meestal in deze tijd van het jaar, op de botermarkt voordoet. De produktie loopt wat terug, terwijl de vraag ongeveer gelijk blijft. Het produktschap acht het onder deze omstandigheden gewenst de afzet van koelhuisboter wat te stimuleren en hoopt dat door de nu genomen maatregel te bereiken.

Zeeuwsch Dagblad, 01/12/1960

Verse boter duurder

Eigen nieuwsdienst

DEN HAAG. — Een pakje verse boter wordt met ingang van vandaag drie cent duurder.

De prijsverhoging is een gevolg van het besluit van het Produktschap voor zuivel om de toeslag op verse boter te verlagen van vijftig tot 38 cent per kilo.

De prijs van de koelhuisboter wordt niet veranderd.